

Käesolev tekst on üksnes dokumenteerimisvahend ning sel ei ole mingit õiguslikku mõju. Liidu institutsioonid ei vastuta selle teksti sisu eest. Asjakohaste õigusaktide autentsed versioonid, sealhulgas nende preambulid, on avaldatud Euroopa Liidu Teatajas ning on kättesaadavad EUR-Lexi veebisaidil. Need ametlikud tekstid on vahetult kättesaadavad käesolevasse dokumenti lisatud linkide kaudu

► **B** EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) nr 1169/2011,

25. oktoober 2011,

milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 1924/2006 ja (EÜ) nr 1925/2006 ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni direktiiv 87/250/EMÜ, nõukogu direktiiv 90/496/EMÜ, komisjoni direktiiv 1999/10/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/13/EÜ, komisjoni direktiivid 2002/67/EÜ ja 2008/5/EÜ ning komisjoni määrus (EÜ) nr 608/2004

(EMPs kohaldatav tekst)

(ELT L 304, 22.11.2011, lk 18)

Muudetud:

		Euroopa Liidu Teataja		
		nr	lehekülg	kuupäev
► <u>M1</u>	Komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 1155/2013, 21. august 2013	L 306	7	16.11.2013
► <u>M2</u>	Komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 78/2014, 22. november 2013	L 27	7	30.1.2014
► <u>M3</u>	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2015/2283, 25. november 2015	L 327	1	11.12.2015

Parandatud:

- **C1** Parandus, ELT L 247, 13.9.2012, lk 17 (1169/2011)
 ► **C2** Parandus, ELT L 266, 30.9.2016, lk 7 (1169/2011)

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL) nr 1169/2011,

25. oktoober 2011,

milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 1924/2006 ja (EÜ) nr 1925/2006 ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni direktiiv 87/250/EMÜ, nõukogu direktiiv 90/496/EMÜ, komisjoni direktiiv 1999/10/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/13/EÜ, komisjoni direktiivid 2002/67/EÜ ja 2008/5/EÜ ning komisjoni määrus (EÜ) nr 608/2004

(EMPs kohaldatav tekst)

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Sisu ja kohaldamisala

1. Käesoleva määrusega luuakse alus kõrgetasemelise tarbijakaitse tagamiseks toidualase teabe valdkonnas, võttes arvesse tarbijate seisukohtade ja teabevajaduse erinevusi ning tagades samas siseturu sujuva toimimise.

2. Käesolevas määruses sätestatakse toidualast teavet, eelkõige toidu määrgistamist reguleerivad üldpõhimõtted, nõuded ja vastutus. Samuti sätestatakse selles vahendid, mille abil tagada tarbijate õigus teavet saada, ning toidualase teabe esitamise kord, võttes arvesse vajadust tagada piisav paindlikkus uutele arengusuundadele ja teabega seotud nõuetele reageerimiseks.

3. Käesolevat määrust kohaldatakse toidukäitlejatele toiduahela kõigis etappides, mille puhul nende tegevus on seotud toidualase teabe esitamisega tarbijatele. Seda kohaldatakse igasuguse lõpptarbijatele ette nähtud toidu suhtes, sealhulgas toitlustusettevõtete poolt tarnitava toidu ja toitlustusettevõtetele tarnimiseks ette nähtud toidu suhtes.

Käesolevat määrust kohaldatakse transpordiettevõtjate pakutavate toitlustusteenuste suhtes, kui väljumine toimub liikmesriikide piirkondadest, mille suhtes kohaldatakse aluslepinguid.

4. Käesolevat määrust kohaldatakse, ilma et see piiraks teatava toidu suhtes liidu erisätetega ette nähtud määrgistamisalaste nõuete kohaldamist.

Artikkel 2

Mõisted

1. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

▼B

- a) „toit”, „toidualased õigusnormid”, „toidukäitlemisettevõtja”, „toidukäitleja”, „jaemüük”, „turuleviimine” ja „lõpptarbija”, mis on määratletud määruse (EÜ) nr 178/2004 artiklis 2 ja artikli 3 lõigetes 1, 2, 3, 7, 8 ja 18;
- b) „töötlemine”, „töötlemata tooted” ja „töödeldud tooted”, mis on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 852/2004 (toiduainete hügieeni kohta) ⁽¹⁾ artikli 2 lõike 1 punktides m, n ja o;
- c) „toiduensüüm”, mis on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määruse (EÜ) nr 1332/2008 ⁽²⁾ artikli 3 lõike 2 punktis a;
- d) „lisaained”, „abiained” ja „kandja”, mis on määratletud lisaaineid käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määruse (EÜ) nr 1333/2008 ⁽³⁾ artikli 3 lõike 2 punktides a ja b ning I lisa punktis 5;
- e) „lõhna- ja maitseained”, mis on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määruse (EÜ) nr 1334/2008 (mis käsitleb toiduainetes kasutatavaid lõhna- ja maitseaineid ning teatavaid lõhna- ja maitseomadustega toidu koostisosi) ⁽⁴⁾ artikli 3 lõike 2 punktis a;
- f) „liha”, „lihamass”, „lihavalmistised”, „kalandustooted” ja „lihatooted”, mis on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 853/2004 (millega sätestatakse loomset päritolu toidu hügieeni erieeskirjad) ⁽⁵⁾ I lisa punktides 1.1, 1.14, 1.15, 3.1 ja 7.1;
- g) „reklaam”, mis on määratletud eksitavat ja võrdlevat reklaami käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/114/EÜ ⁽⁶⁾ artikli 2 punktis a;

▼M3

- h) „tehisnanomaterjal”, mis on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2015/2283 ⁽⁷⁾ artikli 3 lõike 2 punktis f.

▼B

2. Kohaldatakse ka järgmisi mõisteid:

- a) „toidualane teave” – toitu käsitlev teave, mis tehakse lõpptarbijale teatavaks märgistuse, muu lisamaterjali või muude vahenditega, sealhulgas kaasaegsete tehnoloogiliste vahenditega või verbaalse suhtlemisega;

⁽¹⁾ ELT L 139, 30.4.2004, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 354, 31.12.2008, lk 7.

⁽³⁾ ELT L 354, 31.12.2008, lk 16.

⁽⁴⁾ ELT L 354, 31.12.2008, lk 34.

⁽⁵⁾ ELT L 139, 30.4.2004, lk 55.

⁽⁶⁾ ELT L 376, 27.12.2006, lk 21.

⁽⁷⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2015/2283, 25. november 2015, mis käsitleb uuendtoitu, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1169/2011 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 258/97 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1852/2001 (ELT L 327, 11.12.2015, lk 1).

▼B

- b) „toidualast teavet käsitlevad õigusnormid” – liidu õigusnormid, mis reguleerivad toidualast teavet, ja eelkõige märgistamist, sealhulgas üldist laadi eeskirjad, mida kohaldatakse konkreetsel asjaoludel kogu toidu suhtes või teatavat liiki toidu suhtes ning ja eeskirjad, mida kohaldatakse ainult konkreetse toidu suhtes;
- c) „kohustuslik toidualane teave” – üksikasjad, mis tuleb liidu õigusnormide alusel lõpptarbijale esitada;
- d) „toitlustusettevõtte” – ettevõtte (sealhulgas sõiduk või paikne või mobiilne lett), nagu näiteks restoran, söökla, kool, haigla või toitlustusasutus, kus äritegevuse käigus valmistatakse toitu, mis on mõeldud lõpptarbijale koheseks tarbimiseks;

▼C2

- e) „müügipakendis toit” – iga lõpptarbijale või toitlustusettevõtetele valmis kujul esitatav artikkel, mis koosneb toidust ning pakendist, millesse toit on pakitud enne müüki andmist, olenemata sellest, kas pakend ümbritseb toitu täielikult või ainult osaliselt, kuid igal juhul sellisel viisil, mis ei võimalda pakendit avamata või muutmata selle sisu muuta; müügipakendis toidu määratlus ei hõlma toitu, mida pakitakse tarbija soovil müügikohas või pakitakse vahetult müügiks;

▼B

- f) „koostisosa” – toidu tootmisel või valmistamisel kasutatav mis tahes aine või toode, sealhulgas lõhna- ja maitseained, lisaained ja toidus kasutatavad ensüümid, ning liitkoostisosa komponendid, mida valmistoodete – ka muudetud kujul – sisaldab; koostisosadeks ei peeta jääkaineid;
- g) „lähtekoht” – mis tahes koht, mis on märgitud kohaks, kust toodet tuuakse, ning see ei ole määruse (EMÜ) nr 2913/92 artiklites 23 kuni 26 määratletud päritoluriik; märgistusele kantud toidukäitleja nimi, ärinimi või aadress ei ole käesoleva määruse tähenduses asjaomase toidu päritoluriigi või lähtekoha tähis;
- h) „liitkoostisosa” – koostisosa, mis koosneb enam kui ühest koostisosast;

▼C2

- i) „märgistus” – silt, kaubamärk, tähis, kujunduslik või muul viisil kirjeldav element, mis on toidu pakendile või mahutile kirjutatud, trükitud, šabloonil abil värvitud, reljeefselt sisse pressitud, tembeldatud või selle külge kinnitatud;
- j) „märgistamine” – mis tahes sõnad, üksikasjalikud andmed, kaubamärgid, margitoodete nimed, kujunduslikud elemendid või sümboolid toidu kohta, mis on paigutatud mis tahes pakendile, dokumendile, sedelile, märgistusele või kaelaetiketile ja on kaasas selle toiduga või viitavad sellele toidule;

▼B

- k) „vaateväli” – pakendi kõik sellised pinnad, mis on loetavad ühest vaatepunktist;

▼ B

- l) „põhivaateväli” – pakendi vaateväli, mis on tarbijale ostu sooritamise ajal esmapilgul kõige tõenäolisemalt nähtav ja mis võimaldab tarbijal kohe toodet identifitseerida selle omaduste või olemuse ning vajaduse korral ka kaubamärgi järgi. Kui pakendil on mitu samasugust põhivaatevälja, määrab põhivaatevälja kindlaks toidukäitleja;
- m) „loetavus” – teabe füüsiline esitamine, mille abil on teave üldsusele visuaalselt kättesaadav ja mis sõltub erinevatest elementidest, muu hulgas tähemärgi suurus, tähe- ja reavahe, kirja joonetugevus, värvi ja kirjatüüp, tähelaiuse ja -kõrguse suhe, materjali pind ning kirja ja tausta vaheline kontrastsus;
- n) „seaduslik nimetus” – toidu nimetus, mis on ette nähtud selle toidu suhtes kohaldatavates liidu õigusnormides või selliste liidu õigusnormide puudumise korral nimetus, mis on ette nähtud selle toidu suhtes kohaldatavates selle liikmesriigi õigusaktides ja halduseeskirjades, kus toitu lõpptarbijale või toitlustusettevõtetele müüakse;
- o) „üldtuntud nimetus” – nimetus, mida aktsepteeritakse toidu nimetusena liikmesriigis, kus seda müüakse, ilma et seda oleks vaja tarbijatele täiendavalt selgitada;
- p) „kirjeldav nimetus” – nimetus, milles kirjeldatakse toitu ja vajaduse korral toidu kasutust, ning mis on piisavalt selge selleks, et tarbijad võiksid mõista toidu olemust ja eristada seda teistest toodetest, millega toitu võidakse segamini ajada;
- q) „põhiline koostisosa” – toidu koostisosa/koostisosad, mis moodustab rohkem kui 50 % sellest toidust või mida tarbijad tavaliselt seostavad selle toidu nimetusega ja mille puhul on enamasti nõutav koguse märkimine;
- r) „toidu minimaalse säilimisaja tähtpäev” – tähtpäev, milleni nõuetekohase säilitamise korral säilivad toidu spetsiifilised omadused;

▼ C2

- s) „toitained” – valgud, süsivesikud, rasvad, kiudained, naatrium ja käesoleva määruse XIII lisa A osa punktis 1 loetletud vitamiinid ja mineraaltoitained ning ained, mis kuuluvad ühte nimetatud gruppidest või on selle koostisosad;

▼ M3**▼ B**

- u) „sidevahendid” – vahendid, mida võib kasutada lepingu sõlmimiseks tarnija ja tarbija vahel, ilma et nad peaksid üheaegselt füüsiliselt kohal viibima.

▼B

3. Käesoleva määruse mõistes osutab toidu päritoluriik toidu päritolule vastavalt päritolu määratlusele määruse (EMÜ) nr 2913/92 artiklites 23 kuni 26.

4. Kohaldatakse ka I lisas sätestatud erimõisteid.

II PEATÜKK

TOIDUALASE TEABE ÜLDPÕHIMÕTTED

*Artikkel 3***Üldeesmärgid**

1. Toidualase teabe esitamisega püütakse tagada tarbijate tervise ja huvide kõrgetasemeline kaitse, luues vahendi, mille alusel lõpptarbijad saaksid teha teadlikke valikuid ja toitu turvaliselt tarbida, eelkõige pidades silmas tervisealaseid, majanduslikke, keskkonnaalaseid, sotsiaalseid ja eetilisi kaalutlusi.

2. Toidualast teavet käsitlevate õigusnormide eesmärk on saavutada liidus seaduslikult toodetud ja turustatud toidu vaba liikumine, võttes asjakohasel juhul arvesse vajadust kaitsta tootjate seaduslikke huve ja edendada kvaliteetsete toodete tootmist.

3. Kui toidualast teavet käsitlevates õigusaktides kehtestatakse uued nõuded, kehtestatakse pärast uute nõuete jõustumist üleminekuperiood, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel. Sellise üleminekuperioodi jooksul võib turule viia uutele nõuetele mittevastava märgistusega toitu ja sellise toidu varusid, mida on enne üleminekuperioodi lõppu turule viidud, võib müüa kuni varude lõppemiseni.

4. Toidualast teavet käsitlevate õigusnormide ettevalmistamise, hindamise ja läbivaatamise ajal viiakse läbi kas otse või esindusorganite kaudu avatud ja läbipaistev avalik arutelu, muu hulgas sidusrühmadega, välja arvatud juhul, kui see ei ole võimalik küsimuse kiireloomulisuse tõttu.

*Artikkel 4***Kohustuslikku toidualast teavet käsitlevad põhimõtted**

1. Kui toidualast teavet käsitlevate õigusnormidega nõutakse kohustusliku toidualase teabe esitamist, hõlmab see teavet, mis kuulub eelkõige ühte järgmistest gruppidest:

a) teave toidu määratluse ja koostise, omaduste või muude iseloomulike tunnuste kohta;

▼B

- b) teave tarbijate tervise kaitse ja toidu ohutu kasutamise kohta. Eelkõige puudutab see järgmist teavet:
- i) koostisosade omadused, mis võivad olla kahjulikud teatavate tarbijarühmade tervisele;
 - ii) säilimisaeg, säilitamine ja ohutu kasutamine;
 - iii) mõju tervisele, sealhulgas toidu kahjuliku ja ohtliku tarbimisega seotud ohud ja tagajärjed;
- c) teave toitaineliste omaduste kohta, et tarbijatel, sealhulgas eriliste toitumisvajadustega tarbijatel oleks võimalik teha teadlikke valikuid.
2. Otsuse tegemisel kohustusliku toidualase teabe vajalikkuse kohta ning selleks, et võimaldada tarbijatel teha teadlikke tarbimisotsuseid, võetakse arvesse enamuse tarbijate hulgas levinud vajadust teatava teabe järele, mida tarbijad väärtuslikuks peavad, või peetakse silmas üldtunnustatud kasu tarbijatele.

*Artikkel 5***Nõupidamine Euroopa Toiduohutusametiga**

Kõik toidualast teavet käsitlevad meetmed, millel on tõenäoliselt mõju rahvatervisele, võetakse vastu pärast nõupidamist Euroopa Toiduohutusametiga („amet“).

III PEATÜKK

TOIDUALAST TEAVET KÄSITLEVAD ÜLDNÕUDED JA TOIDUKÄITLJATE VASTUTUS*Artikkel 6***Põhinõue**

Mis tahes toidule, mis on ette nähtud tarnimiseks lõpptarbijale või toitlustusettevõtetele, lisatakse toidualane teave käesoleva määruse kohaselt.

*Artikkel 7***Õiglane teavitamine**

1. Toidualane teave ei tohi olla eksitav, eelkõige:
- a) toidu selliste iseloomulike tunnuste osas nagu toidu olemus, määratletus, omadused, koostis, kogus, säilivus, päritoluriik või lähtekoht, valmistamis- või tootmismeetod;
 - b) omistades toidule mõju või omadusi, mida toidul ei ole;

▼ C2

- c) anda mõista, et toit on eriomadustega, kui selliste omadustega on tegelikult kõik samalaadsed toidud, või eriti rõhutada, et selles sisalduvad või puuduvad teatavad koostisosad ja/või toitained;

▼ B

- d) andes välimuses, kirjelduses või piltkujutisega mõista teatava toidu või koostisosa olemasolust, ehkki tegelikkuses on tegemist toiduga, milles loomulikult sisalduv komponent või tavaliselt kasutatav koostisosa on asendatud sellest erineva komponendi või koostisosaga.

2. Toidualane teave peab olema täpne, selge ja tarbijatele kergesti arusaadav.

3. Kohaldades liidu õigusaktides ettenähtud erandeid loodusliku mineraalvee ja eritoiduks ettenähtud toidu suhtes, ei omistata toidualase teabega ühelegi toidule inimeste haigusi vältida aitavaid, ravivaid või leevendavaid omadusi ega viidata niisugustele omadustele.

4. Lõikeid 1, 2 ja 3 kohaldatakse samuti:

a) reklaami suhtes;

b) toidu esitlemise, eelkõige selle kuju, välimuse või pakendamise, kasutatud pakendamismaterjalide, järjestus- ja väljapanemisviiside suhtes.

*Artikkel 8***Kohustused**

1. Toidualase teabe esitamise eest vastutab toidukäitleja, kelle nime või ärinime all toitu turustatakse, või kui nimetatud käitleja ei ole asutatud liidus, siis liidu turule importija.

2. Toidualase teabe esitamise eest vastutav toidukäitleja tagab toidualase teabe olemasolu ja täpsuse kooskõlas kohaldatavate toidualast teavet käsitlevate õigusnormide ning asjaomaste siseriiklike sätetega.

3. Toidukäitlejad, kes toidualast teavet ei mõjuta, ei tarni toitu, mille kohta nad spetsialistidena olemasoleva teabe põhjal teavad või eeldavad, et see ei ole kooskõlas kohaldatavate toidualast teavet käsitlevate õigusnormide ning asjaomaste siseriiklike sätetega.

4. Toidukäitlejad ei muuda oma kontrolli all olevates ettevõtetes toidule lisatavat teavet, kui selline muutmine eksitaks lõpptarbijat või vähendaks muul viisil tarbijakaitse taset ja lõpptarbija võimalusi teha teadlikke valikuid. Toidukäitlejad on vastutavad mis tahes muudatuste eest, mida nad toidule lisatavasse teabesse teevad.

▼ C2

5. Ilma et see piiraks lõigete 2 kuni 4 kohaldamist, tagavad toidukäitlejad oma kontrolli all olevates ettevõtetes selliste toidualast teavet käsitlevate õigusnormide nõuete ning asjaomaste siseriiklike sätete täitmise, mis on seotud nende tegevusega, ning kontrollivad nende nõuete täitmist.

▼ B

6. Toidukäitlejad tagavad oma kontrolli all olevas ettevõttes, et teave lõpptarbijale või toitlustusettevõtetele tarnimiseks ette nähtud pakendamata toidu kohta antakse edasi toidukäitlejale, kes toidu vastu võtab, et nõudmise korral saaks lõpptarbijale anda kohustuslikku toidualast teavet.

7. Alljärgnevatel juhtudel tagavad toidukäitlejad oma kontrolli all olevas ettevõttes, et artiklite 9 ja 10 kohaselt nõutavad kohustuslikud andmed on esitatud müügipakendil või sellele kinnitatud märgistusel, või toidu kohta esitatavates äridokumentides juhul, kui on võimalik tagada, et need dokumendid on kas asjaomasele toidule lisatud või saadetud enne tarnimist või tarnimise ajal:

- a) kui müügipakendis toit on ette nähtud lõpptarbijale, kuid turustatud enne lõpptarbijale müümist ning müük toitlustusettevõtetele ei ole toimunud kõnealusel etapil;
- b) kui müügipakendis toit on ette nähtud tarnimiseks toitlustusettevõtetele valmistamise, töötlemise, osadeks jaotamise või tükeldamise otstarbeks.

Olenemata esimesest lõigust tagavad toidukäitlejad, et artikli 9 lõike 1 punktides a, f, g ja h osutatud andmed on olemas ka välispakendil, milles müügipakendis toitu turustatakse.

▼ C2

8. Toidukäitlejad, kes tarnivad teistele toidukäitlejatele toitu, mis ei ole ette nähtud lõpptarbijale ega toitlustusettevõtetele, tagavad, et nad annavad neile teistele toidukäitlejatele piisavalt teavet, mis võimaldab viimastel vajaduse korral täita oma lõike 2 kohaseid kohustusi.

▼ B

IV PEATÜKK

KOHUSTUSLIK TOIDUALANE TEAVE

1. JAGU

*Sisu ja esitamine**Artikkel 9***Kohustuslike andmete loetelu**

1. Vastavalt artiklitele 10 kuni 35 ning kui käesolevas peatükis sisalduvatest eranditest ei tulene teisiti, on kohustuslik märkida järgmised andmed:

- a) toidu nimetus;

▼B

- b) koostisosade loetelu;
- c) toidu tootmisel või valmistamisel kasutatav allergiat või talumatust põhjustav mis tahes koostisosa või abiaine, mis on loetletud II lisas või on saadud II lisas loetletud ainest või tootest, mida valmistooade – ka muudetud kujul – sisaldab;

▼C2

- d) teatavate koostisosade või koostisosade grupi kogus;

▼B

- e) toidu netokogus;
- f) minimaalse säilimisaja tähtpäev või tarvitamise tähtpäev;
- g) mis tahes eritingimused säilitamise ja/või kasutamise kohta;
- h) artikli 8 lõikes 1 osutatud toidukäitleja nimi või ärinimi ja aadress;
- i) päritoluriik või lähtekoht, kui see on artiklis 26 ette nähtud;
- j) tarvitamisjuhised, kui ilma selleta oleks toidu asjakohasel viisil tarvitamine keeruline;
- k) jookide puhul, mille etanoolisisaldus on üle 1,2 mahuprotsendi, tegelik etanoolisisaldus mahuprotsentides;
- l) toitumisalane teave.

2. Lõikes 1 osutatud andmed märgitakse sõnade ja numbritega. Ilma et see piiraks artikli 35 kohaldamist, võib neid andmeid täiendavalt väljendada ka piktogrammide või sümbolite abil.

3. Kui komisjon võtab vastu käesolevas artiklis osutatud delegeeritud õigusaktid ja rakendusaktid, võib lõikes 1 osutatud andmeid alternatiivselt väljendada sõnade või numbrite asemel ka piktogrammide või sümbolite abil.

Et tagada tarbijale võimalus saada kasu muudest kohustusliku toidualase teabe esitamise viisidest kui sõnad ja numbrid, tingimusel et tagatud on samal tasemel teave kui sõnade ja numbrite abil esitatav teave, võib komisjon, võttes arvesse tõendeid selle kohta, et tarbijad nendest ühesugusel viisil aru saavad, kehtestada delegeeritud õigusaktidega vastavalt artiklile 51 kriteeriumid, mille alusel võib lõikes 1 osutatud ühte või mitut üksikasja väljendada sõnade või numbrite asemel ka piktogrammide või sümbolite abil.

4. Käesoleva artikli lõike 3 ühetaolise rakendamise tagamiseks võib komisjon võtta vastu rakendusakte, millega reguleeritakse lõike 3 alusel määratletud kriteeriumide kohaldamist ühe või mitme üksikasja väljendamiseks sõnade ja numbrite asemel ka piktogrammide või sümbolite abil. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 48 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

▼B*Artikkel 10***Täiendavad kohustuslikud andmed teatavate toiduliikide või -gruppide puhul**

1. Lisaks artikli 9 lõikes 1 loetletud andmetele sätestatakse III lisas täiendavad kohustuslikud andmed teatavate toiduliikide või -gruppide puhul.
2. Et tagada tarbija teavitamine teatavate toiduliikide või -gruppide osas ning võtta arvesse tehnilist progressi, teaduse arengut, tarbijate tervise kaitset või toidu ohutut tarbimist, võib komisjon delegeeritud õigusaktidega vastavalt artiklile 51 muuta III lisa.

Kui ohu tekkimise puhul tarbijate tervisele on see tungiva kiireloomulisuse tõttu vajalik, kohaldatakse käesoleva artikli alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktidele artiklis 52 sätestatud menetlust.

*Artikkel 11***Kaalud ja mõõdud**

Artikli 9 kohaldamine ei piira kaalu ja mõõtu käsitlevate liidu spetsiifilisemate sätete kohaldamist.

*Artikkel 12***Kohustusliku toidualase teabe kättesaadavus ja paigutus**

1. Kohustuslik toidualane teave peab olema kõikide toitude puhul esitatud ja kergesti kättesaadav kooskõlas käesoleva määrusega.
2. Müügipakendis toidu puhul esitatakse kohustuslik toidualane teave vahetult pakendil või selle külge kinnitatud märgistusel.
3. Et tagada tarbijale võimalus saada kasu muudest kohustusliku toidualase teabe esitamise viisidest, mis on teatavate kohustuslike andmete esitamiseks paremini kohandatud, tingimusel et tagatud on samal tasemel teave kui pakendil või märgistusel esitatav teave, võib komisjon, võttes arvesse tõendeid selle kohta, et tarbijad nendest ühesugusel viisil aru saavad ja laialdaselt kasutavad, kehtestada delegeeritud õigusaktidega vastavalt artiklile 51 kriteeriumid, mille kohaselt teatavaid kohustuslikke andmeid võib esitada muul viisil kui nende esitamine pakendil või märgistusel.
4. Käesoleva artikli lõike 3 ühetaolise rakendamise tagamiseks võib komisjon võtta vastu rakendusakte, millega reguleeritakse lõike 3 alusel määratletud kriteeriumide kohaldamist ühe või mitme üksikasja väljendamiseks sõnade ja numbrite asemel ka piktogrammide või sümbolite abil. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 48 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

▼B

5. Müügipakendisse pakendamata toidu puhul kohaldatakse artikli 44 sätteid.

*Artikkel 13***Kohustuslike andmete esitamine****▼C2**

1. Kohustuslik toidualane teave märgitakse silmatorkavasse kohta hästi nähtavalt, selgesti loetavalt ja vajaduse korral kulumiskindlalt, ilma et see piiraks artikli 44 lõike 2 kohaselt vastu võetud siseriiklike meetmete kohaldamist. Seda ei tohi mingil viisil peita, varjata, kahjustada või katkestada muu teksti- või kujunduslike elementidega või mis tahes muu segava materjaliga.

▼B

2. Ilma et see piiraks teatava toidu suhtes kohaldatavate liidu erisätete kohaldamist artikli 9 lõikes 1 loetletud nõuete osas, trükitakse kõnealuses lõikes loetletud kohustuslikud andmed, kui need on esitatud pakendil või sellele kinnitatud märgistusel, pakendile või märgistusele parema loetavuse tagamiseks tähtedes, mille tähemärgisuuruse IV lisas määratletud x-kõrgus on 1,2 mm või suurem.

3. Pakendite või mahutite puhul, mille suurima külje pindala on väiksem kui 80 cm², on lõikes 2 osutatud tähemärgisuuruse x-kõrgus 0,9 mm või suurem.

4. Käesoleva määruse eesmärkide saavutamiseks kehtestab komisjon delegeeritud õigusaktidega vastavalt artiklile 51 loetavuse eeskirjad.

Samal eesmärgil kui esimeses lõigus osutatud võib komisjon delegeeritud õigusaktidega vastavalt artiklile 51 laiendada käesoleva artikli lõike 5 kohaseid nõudeid täiendavate kohustuslike andmete suhtes teatavate toidugruppide või -liikide puhul.

5. Artikli 9 lõike 1 punktides a, e ja k loetletud andmed esitatakse märgistusel samas vaateväljas.

6. Käesoleva artikli lõiget 5 ei kohaldata artikli 16 lõigetes 1 ja 2 osutatud juhtudel.

*Artikkel 14***Kaugmüük**

1. Ilma et see piiraks artiklis 9 sätestatud teabealaste nõuete kohaldamist, peab sidevahendite kaudu müüdava müügipakendis toidu puhul:

- a) kohustuslik toidualane teave, välja arvatud artikli 9 lõike 1 punktis f ette nähtud andmed, olema kättesaadav enne ostu sooritamist ning see peab olema nähtav kaugmüüki toetavates materjalides või tuleb see esitada toidukäitleja poolt selgesõnaliselt kindlaksmääratud muude sobivate vahendite abil. Kui kasutatakse muid sobivaid vahendeid, esitab toidukäitleja kohustusliku toidualase teabe tarbijatele lisatasuta;

▼B

b) kõik kohustuslikud andmed peavad olema kättesaadavad toidu kättesaamise ajal.

2. Sidevahendite kaudu müüdava müügipakendisse pakendamata toidu puhul tehakse artikli 44 kohaselt nõutavad andmed kättesaadavaks vastavalt käesoleva artikli lõikele 1.

3. Lõike 1 punkti a ei kohaldata müügiautomaatidest või automaatsereitunud müügikohtadest müüdava toidu suhtes.

*Artikkel 15***Keelenõuded**

1. Ilma et see piiraks artikli 9 lõike 3 kohaldamist, esitatakse kohustuslik toidualane teave selle liikmesriigi tarbijatele arusaadavas keeles, kus toitu turustatakse.

2. Liikmesriik, kus toitu turustatakse, võib oma territooriumil ette näha andmete esitamise ühes või mitmes liidu ametlikus keeles.

3. Lõigetega 1 ja 2 ei välistata andmete esitamist mitmes keeles.

*Artikkel 16***Teatavate kohustuslike andmete esitamata jätmine**

1. Korduvkasutamiseks mõeldud klaaspudelite puhul, mis on püsivalt märgistatud ja millel seetõttu ei ole märgistus- või kaelaetiketti, on kohustuslik märkida ainult artikli 9 lõike 1 punktides a, c, e, f ja l loetletud andmed.

2. Pakenditele või mahutitele suurima küljepindalaga alla 10 cm² on pakendil või märgistusel kohustuslik esitada ainult artikli 9 lõike 1 punktides a, c, e ja f loetletud andmed. Artikli 9 lõike 1 punktis b osutatud andmed esitatakse teiste vahendite abil või tehakse kättesaadavaks tarbija nõudmise korral.

3. Ilma et see piiraks muude kohustuslikku toitumisalast teavet nõudvate liidu õigusnormide kohaldamist, ei nõuta artikli 9 lõike 1 punktis l osutatud teave esitamist V lisas loetletud toitude puhul.

4. Ilma et see piiraks muude koostisosade loetelu või kohustuslikku toitumisalast teavet nõudvate liidu õigusnormide kohaldamist, ei ole artikli 9 lõike 1 punktides b ja l nimetatud üksikasjad kohustuslikud jookide puhul, mille etanoolisisaldus on üle 1,2 mahuprotsendi.

▼B

Komisjon koostab hiljemalt 13. detsembriks 2014 aruande, milles käsitletakse artikli 18 ja artikli 30 lõike 1 kohaldamist käesolevas lõikes osutatud toodete suhtes ning küsimust, kas neid tuleks tulevikus kohaldada ka alkohoolsete jookide suhtes, eelkõige energiasisaldust käsitleva teabe esitamise nõude osas, ning põhjendusi võimalike erandite kohaldamiseks, võttes arvesse vajadust tagada sidusus muude asjaomaste liidu poliitikameetmetega. Sellega seoses kaalub komisjon vajadust teha ettepanek lahjade alkohoolsete segujookide määratluse kohta.

Komisjon lisab sellele aruandele vajaduse korral õigusakti ettepaneku, millega määratakse kindlaks eeskirjad kõnealuste toodete koostisosade loetelu või neid käsitleva kohustusliku toitumisalase teabe esitamise kohta.

*2. JAGU**Üksikasjalikud sätted kohustuslike andmete kohta**Artikkel 17***Toidu nimetus**

1. Toidu nimetuseks on selle seaduslik nimetus. Sellise nimetuse puudumise korral on toidu nimetuseks selle üldtuntud nimetus või kui see puudub või kui seda ei kasutata, esitatakse toidu kirjeldav nimetus.

2. Toidu nimetust, mille all toitu tootjaliikmesriigis seaduslikult toodetakse ja turustatakse, lubatakse kasutada toodet turustavates liikmesriikides. Kui käesoleva määruse muude, eelkõige artikli 9 sätete kohaldamine ei anna turustava liikmesriigi tarbijatele teavet toidu tegeliku olemuse kohta ega võimalda kõnealust toitu segimineku vältimiseks teistest toitudest eristada, siis peab nimetusega, mille all toodet müüakse, kaasema toote nimetuse lähedale paigutatud kirjeldav teave.

3. Erijuhtudel ei kasutata turustavas liikmesriigis tootjaliikmesriigi toidu nimetust, kui selle nimetuse all tootjaliikmesriigis esinev toit on koostise või valmistamisviisi poolest nii erinev kõnealuse nimetuse all turustavas liikmesriigis tuntud toidust, et lõige 2 ei ole piisav turustava liikmesriigi tarbijale õige teabe andmise tagamiseks.

4. Toidu nimetust ei asendata intellektuaalomandiõigustega kaitstud nimetusega, kaubamärgi või väljamõeldud nimetusega.

5. Toidu nimetust ja sellele lisatavaid andmeid käsitlevad erisätted on esitatud VI lisas.

▼B*Artikkel 18***Koostisosade loetelu**

1. Koostisosade loetelul on või sellele eelneb sobiv pealkiri, mis koosneb sõnast „koostisosad” või sisaldab sõna „koostisosad”. Koostisosade loetelu sisaldab kõiki toidu koostisosi, mis on esitatud kaalu järgi ning kahanevas järjestuses vastavalt nende kasutamisele toidu valmistamise ajal.
2. Koostisosad peavad olema tähistatud täpse nimetusega, vajaduse korral artiklis 17 ja VI lisas ettenähtud korras.

▼C2

3. Kõik tehisanomaterjali kujul esinevad koostisosad märgitakse selgesõnaliselt koostisosade loetelus. Selliste koostisosade nimetusele peab sulgudes järgnema sõna „nano”.

▼B

4. Käesoleva artikli lõigete 1 ja 2 kohaldamise tehnilised eeskirjad on sätestatud VII lisas.

▼M3

▼B*Artikkel 19***Koostisosade loetelu esitamata jätmine**

1. Järgmiste toitude puhul ei nõuta koostisosade loetelu esitamist:
 - a) koorimata, tükeldamata või muul samalaadsel viisil töötlemata marjad, puu- ja köögivilid, sealhulgas kartulid;
 - b) karboniseeritud vesi, kui nimetusest selgub, et toode on karboniseeritud;
 - c) fermenteeritud äädikad, mis on saadud ainult ühe põhisaaduse töötlemisel, tingimusel et lisatud ei ole ühtegi muud koostisosa;
 - d) juust, või, hapupiimatooted, millele ei ole lisatud muid koostisosi kui piimatooteid, tootmiseks hädavajalikke toiduensüüme ja mikroorganismide kultuure, või juustu puhul, v.a toorjuust, kohupiim, kodujuust ja sulatatud juust, valmistamiseks vajalikku soola;
 - e) toit, mis koosneb ühest koostisosast juhul, kui:
 - i) toidu nimetus on sama mis koostisosa nimetus või
 - ii) toidu nimetus võimaldab koostisosa olemuse eksimatult kindlaks määrata.
2. Selleks et võtta arvesse teatavate toiduliikide või -gruppide puhul koostisosade loetelu asjakohasust tarbija jaoks, võib komisjon delegeeritud õigusaktidega vastavalt artiklile 51 erandkorras täiendada käesoleva artikli lõiget 1, tingimusel et teabe esitamata jätmine ei vähenda lõpptarbija ja tootlustegevõtete piisavat informeeritust.

B*Artikkel 20***Toidu komponentide väljajätmine koostisosade loetelust**

Ilma et see piiraks artikli 21 kohaldamist, ei nõuta koostisosade loetellu järgmiste komponentide lisamist:

- a) koostisosa komponendid, mis on tootmisprotsessi käigus ajutiselt eraldatud ning hiljem uuesti lisatud, kuid mitte esialgsest osakaalust suuremas koguses;
- b) lisaained ja toiduensüümid:
 - i) mis esinevad toidus ainult seetõttu, et sisalduvad vastavalt määruse (EÜ) nr 1333/2008 artikli 18 lõike 1 punktides a ja b osutatud ülekandumise põhimõttele kõnealuse toidu ühes või mitmes koostisosas, juhul kui neil ei ole tehnoloogilist funktsiooni valmistootes, või
 - ii) mida kasutatakse abiainetena;
- c) kandjad ning ained, mis ei ole lisaained, kuid mida kasutatakse samal viisil ja samal eesmärgil kui kandjad, ning kogustes, mis on vältimatult vajalikud;
- d) ained, mis ei ole lisaained, kuid mida kasutatakse samal viisil ja samal eesmärgil kui abiaineid, ning mis sisalduvad – võib-olla muudetud kujul – valmistootes;
- e) vesi:
 - i) kui vett kasutatakse tootmisprotsessis ainult kontsentreeritud või veetustatud kujul kasutatud koostisosa endisesse olekusse tagasi viimiseks või
 - ii) vedela keskkonna puhul, mida tavaliselt toiduks ei tarbita.

*Artikkel 21***Teatavate allergiat või talumatust põhjustavate ainete või toodete märgistamine**

1. Ilma et see piiraks artikli 44 lõike 2 kohaselt vastu võetud eeskirjade kohaldamist, vastavad artikli 9 lõike 1 punktis c osutatud andmed järgmistele nõuetele:

- a) need esitatakse vastavalt artikli 18 lõikes 1 sätestatud eeskirjadele koostisosade loetelus, viidates selgesõnaliselt II lisas loetletud aine või toote nimetusele ning
- b) II lisas loetletud aine või toote nimetust rõhutatakse trükikirjas, mis selgelt eristab seda teistest loetletud koostisosadest, kasutades selleks näiteks kirjatüüpi, stiili või taustavärvi.

▼B

Koostisosade loetelu puudumise korral sisaldavad artikli 9 lõike 1 punktis c osutatud andmed sõna „sisaldab”, millele järgneb II lisas loetletud aine või toote nimi.

Kui II lisas loetletud ühest ainest või tootest on saadud mitu koostisosa või abiainet, tuleb märgistusel seda iga asjaomase koostisosa või abiaine kohta selgelt märkida.

Artikli 9 lõike 1 punktis c osutatud andmete märkimine ei ole nõutav juhul, kui toidu nimetuses asjaomasele ainele või tootele selgesõnaliselt osutatakse.

2. Et tagada tarbijate parem teavitamine ning võtta arvesse uusimaid teaduse arenguid ja tehnikaalaseid teadmisi, vaatab komisjon delegeeritud õigusaktidega vastavalt artiklile 51 korrapäraselt läbi II lisas sisalduva loetelu ning vajaduse korral ajakohastab seda.

Kui ohu tekkimise puhul tarbijate tervisele on see tungiva kiireloomulisuse tõttu vajalik, kohaldatakse käesoleva artikli alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktidele artiklis 52 sätestatud menetlust.

*Artikkel 22***Koostisosade koguse märkimine**

1. Toidu tootmisel või valmistamisel kasutatava koostisosa või koostisosade grupi koguse märkimine on nõutav juhul kui asjaomane koostisosa või koostisosade grupp:

- a) esineb toidu nimetuses või kui tarbija seda tavaliselt selle nimetusega seostab,
- b) tuuakse märgistusel esile sõnas, pildis või graafiliselt, või
- c) on olulise tähtsusega toidu iseloomustamisel ning eristamisel toodetest, millega seda võib nimetuse või välimuse tõttu segamini ajada.

2. Lõike 1 kohaldamise tehnilised eeskirjad, sealhulgas erijuhud, mille puhul teatavate koostisosade puhul ei nõuta koguselise näitaja märkimist, on sätestatud VIII lisas.

*Artikkel 23***Netokogus**

1. Toidu netokogus väljendatakse vastavalt vajadusele liitrites, sentiitrites, milliliitrites, kilogrammides või grammides:

- a) mahuühikutes vedelate toodete puhul;
- b) massiühikutes muude toodete puhul.

2. Selleks et tagada, et tarbija jaoks toidualase teabe märgistusest parem arusaamine, võib komisjon delegeeritud õigusaktidega vastavalt artiklile 51 kehtestada teatavate konkreetsete toitude puhul käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud viisist erineva netokoguse väljendamise viisi.

▼B

3. Lõike 1 kohaldamise tehnilised eeskirjad, sealhulgas erijuhud, mille puhul ei nõuta netokoguse märkimist, on sätestatud IX lisas.

*Artikkel 24***Minimaalse säilimisaja tähtpäev, tarvitamise tähtpäev ning külmutamise tähtpäev**

1. Toitude puhul, mis mikrobioloogiliselt kiiresti riknevad ning võivad seetõttu lühikese ajaga muutuda inimese tervisele otseselt ohtlikuks, tuleb minimaalse säilimisaja tähtpäev asendada tarvitamise tähtpäevaga. Pärast tarvitamise tähtpäeva ei loeta toitu vastavalt määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 14 lõigetele 2–5 enam ohutuks.

2. Asjakohane tähtpäev väljendatakse vastavalt X lisale.

3. Selleks et tagada X lisa punkti 1 alapunktis c osutatud minimaalse säilimisaja tähtpäeva märkimise viisi ühtne kohaldamine, võib komisjon võtta vastu rakendusakte, milles sätestatakse selle kohta üksikasjalikud eeskirjad. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 48 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 25***Säilitamis- või kasutustingimused**

1. Kui toitu tuleb säilitada ja/või kasutada eritingimustes, märgitakse need tingimused.

2. Toidu nõuetekohaseks säilitamiseks või kasutamiseks pärast pakendi avamist märgitakse vajaduse korral säilitamise tingimused ja/või tarbimise tähtaeg.

*Artikkel 26***Päritoluriik või lähtekoht**

1. Käesoleva artikli kohaldamine ei piira märgistusnõudeid, mis on ette nähtud liidu erisätetega, eelkõige nõukogu 20. märtsi 2006. aasta määrusega (EÜ) nr 509/2006 (põllumajandustoodete ja toidu garanteeritud traditsiooniliste eritunnuste kohta)⁽¹⁾ ja nõukogu 20. märtsi 2006. aasta määrusega (EÜ) nr 510/2006 (põllumajandustoodete ja toidu geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste kaitse kohta)⁽²⁾.

2. Päritoluriigi või lähtekoha märkimine on kohustuslik:

⁽¹⁾ ELT L 93, 31.3.2006, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 93, 31.3.2006, lk 12.

▼B

- a) kui selle märkimata jätmine võib tarbijaid toidu tegeliku päritoluriigi või lähtekohta määramisel eksitada, eriti kui toidule lisatud teave või märgistus tervikuna viitaks muidu sellele, et toidul on teine päritoluriik või lähtekoht;
- b) XI lisas loetletud kombineeritud nomenklatuuri („CN”) koodidega hõlmatud liha puhul. Käesolevat punkti kohaldatakse pärast lõikes 8 osutatud rakendusaktide vastuvõtmist.

3. Kui toidu päritoluriik või lähtekoht on märgitud ning see ei ole sama mis toidu põhilis(t)e koostisosa(de) oma:

- a) märgitakse ka kõnealuse koostisosa päritoluriik või lähtekoht või
- b) märgitakse, et põhilise koostisosa päritoluriik või lähtekoht on toidul märgitust erinev.

Käesolevat lõiget kohaldatakse pärast lõikes 8 osutatud rakendusaktide vastuvõtmist.

4. Komisjon esitab viis aastat pärast lõike 2 punkti b kohaldamise alguskuupäeva Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande kõnealuses punktis osutatud toodete kohustusliku päritolu ja lähtekohta märgistuse hindamiseks.

5. Komisjon esitab hiljemalt 13. detsembriks 2014 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles käsitletakse päritoluriigi või lähtekohta kohustuslikku märkimist järgmise toidu puhul:

- a) muud liiki liha kui lõike 2 punktis b osutatud liha;
- b) piim;
- c) piimatoodete koostisosana kasutatav piim;
- d) töötlemata toit;
- e) ühest koostisosast koosnevad tooted;
- f) koostisosad, mis moodustavad toidus rohkem kui 50 %.

6. Komisjon esitab hiljemalt 13. detsembriks 2013 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles käsitletakse päritoluriigi või lähtekohta kohustuslikku märkimist koostisosana kasutatava liha puhul.

7. Lõigetes 5 ja 6 nimetatud aruannetes võetakse arvesse tarbija teavitamise vajadust, toidu päritoluriigi või lähtekohta kohustusliku märkimise teostatavust, selliste meetmete võtmise kulude ja tulude analüüsi, sealhulgas siseturu õiguslike aspekte ja mõju rahvusvahelisele kaubandusele.

▼B

Komisjon võib aruandele lisada ettepanekud asjaomaste liidu sätete muutmiseks.

8. Hiljemalt 13. detsembriks 2013 võtab komisjon vastu käesoleva artikli lõike 2 punkti b ja käesoleva artikli lõike 3 kohaldamist käsitlevad rakendusaktid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 48 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

9. Lõike 2 punktis b, lõike 5 punktis a ja lõikes 6 nimetatud toitude puhul kontrollitakse aruannetes ja mõjuhinnangutes muu hulgas nende toitude päritoluriigi või lähtekoha esitamise alternatiivseid viise, eelkõige seoses iga järgmise paiga kindlaksmääramisega loomade elus:

- a) sünnikoht;
- b) kasvatamise koht;
- c) tapmise koht.

*Artikkel 27***Tarvitusjuhised**

1. Toidu tarvitusjuhised peab olema märgitud viisil, mis võimaldab toitu asjakohaselt tarvitada.

2. Komisjon võib võtta vastu rakendusaktid, milles sätestatakse üksikasjalikud eeskirjad lõike 1 kohaldamise kohta teatava toidu suhtes. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 48 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 28***Etanoolisisaldus**

1. CN-koodi 2204 alla kuuluvate toodete puhul on mahuprotsentides etanoolisisalduse märkimist käsitlevad eeskirjad need, mis on ette nähtud selliste toodete suhtes kohaldatavates liidu erisätetes.

2. Rohkem kui 1,2 mahuprotsenti etanooli sisaldavate jookide, v.a lõikes 1 osutatud jookide tegelik etanoolisisaldus mahuprotsentides märgitakse vastavalt XII lisale.

*3. JAGU***Toitumisalane teave***Artikkel 29***Seos muude õigusaktidega**

1. Käesolevat jagu ei kohaldata toidu suhtes, mis kuulub järgmiste õigusaktide kohaldamisalasse:

▼B

- a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. juuni 2002. aasta direktiiv 2002/46/EÜ liikmesriikide toidulisandeid käsitlevate õigusaktide ühtlustamise kohta ⁽¹⁾;
- b) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2009. aasta direktiiv 2009/54/EÜ loodusliku mineraalvee kasutamise ja turustamise kohta ⁽²⁾.
2. Käesolevat jagu kohaldatakse, ilma et see piiraks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta direktiivi 2009/39/EÜ (eritoiduks ettenähtud toiduainete kohta) ⁽³⁾ kohaldamist ja selle direktiivi artikli 4 lõikes 1 nimetatud eridirektiivide kohaldamist.

*Artikkel 30***Sisu**

1. Kohustuslik toitumisalane teave hõlmab järgmist:

- a) energiasisaldust ning
- b) rasvade, küllastunud rasvhapete, süsivesikute, suhkrute, valkude ja soola sisaldus.

Kui see on asjakohane, võib toitumisalase teabe vahetusse lähedusse lisada märke, et soola sisaldus tuleneb ainult loodusliku naatriumi olemasolust.

2. Lõikes 1 osutatud kohustusliku toitumisalase teabe sisu võib täiendada ühe või mitme alljärgneva aine koguseid käsitleva teabega:

- a) monoküllastumata rasvhapped;
- b) polüküllastumata rasvhapped;
- c) polüoolid;
- d) tärklis;
- e) kiudained;
- f) XIII lisa A-osa punktis 1 loetletud mis tahes vitamiinid või mineraaltoitained, mida esineb märkimisväärtes kogustes nagu on määratletud XIII lisa A-osa punktis 2.

3. Kui müügipakendis toidu märgistus sisaldab lõikes 1 osutatud kohustuslikku toitumisalast teavet, võib selles korrata järgmist teavet:

- a) energiasisaldus või
- b) energiasisaldus koos rasva, küllastunud rasvhapete, suhkrute ja soola sisaldusega.

⁽¹⁾ EÜT L 183, 12.7.2002, lk 51.

⁽²⁾ ELT L 164, 26.6.2009, lk 45.

⁽³⁾ ELT L 124, 20.5.2009, lk 21.

▼B

4. Erandina artikli 36 lõikest 1 võib teabe sisu, kui artikli 16 lõikes 4 osutatud toodete märgistuses on esitatud toitumisalane teave, koosneda ainult energiasisaldusest.

5. Ilma et see piiraks artikli 44 kohaldamist ning erandina artikli 36 lõikest 1, kui artikli 44 lõikes 1 osutatud toodete märgistuses on esitatud toitumisalane teave, võib selle teabe sisu koosneda ainult:

a) energiasisaldusest või

b) energiasisaldusest koos rasva, küllastunud rasvhapete, suhkrute ja soola sisaldusega.

6. Selleks et võtta arvesse käesoleva artikli lõigetes 2–5 osutatud andmete asjakohasust tarbijate teavitamiseks, võib komisjon delegeeritud õigusaktidega vastavalt artiklile 51 muuta käesoleva artikli lõigetes 2 kuni 5 esitatud loetelu sinna andmeid lisades või sealt andmeid välja jättes.

▼C2

7. Komisjon esitab 13. detsembriks 2014 aruande toidus sisalduvate transrasvhapete ja nende osakaalu kohta liidu elanike üldises toitumises, võttes arvesse teaduslikke tõendeid ja liikmesriikide kogemusi. Aruande eesmärk on hinnata asjakohaste vahendite mõju, mis aitaksid tarbijatel teha tervislikumaid toidu- ja üldisi toitumisvalikuid või mis võiksid edendada tarbijatele tervislikuma toiduvaliku pakkumist, mis hõlmaks ka tarbijatele teabe andmist transrasvhapete või nende kasutamise piiramise kohta. Komisjon lisab aruandele vajaduse korral seadusandliku akti ettepaneku.

▼B*Artikkel 31***Arvutamine**

1. Energiasisaldus arvutatakse XIV lisas loetletud ümberarvestuskoeffitsientide alusel.

2. Komisjon võib delegeeritud õigusaktidega vastavalt artiklile 51 võtta vastu XIII lisa A punktis 1 osutatud vitamiinide ja mineraaltoitainete ümberarvestuskoeffitsiente, et nende sisaldust toitudes täpsemalt arvutada. Need ümberarvestuskoeffitsiendid lisatakse XIV lisse.

3. Artikli 30 lõigetes 1 kuni 5 osutatud energiasisaldus ja toitainete kogus peavad vastama nende kogustele toidu müümisel.

Vajaduse korral võib teave olla esitatud valmistoidu kohta, kui on antud piisavalt üksikasjalik valmistamisjuhised ja teave osutab valmistoidule.

▼B

4. Vastavalt konkreetsele juhule peavad esitatud väärtused olema keskmised väärtused, mille aluseks on:

- a) tootja analüüs toidu kohta;
- b) arvutus kasutatud koostisosade teadaolevate või tegelike keskmiste väärtuste järgi või
- c) arvutus üldiselt kehtivate ja heakskiidetud andmete järgi.

Komisjon võib võtta vastu rakendusaktid, milles sätestatakse üksikasjalikud eeskirjad käesoleva lõike ühtseks kohaldamiseks seoses deklareeritud väärtuste täpsusega, näiteks deklareeritud väärtuste ja ametliku kontrolli käigus tuvastatud väärtuste vahelise erinevusega. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 48 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 32***Väljendamine 100 g või 100 ml kohta**

1. Artikli 30 lõigetes 1 kuni 5 osutatud energiasisaldus ja toitainete kogus väljendatakse XV lisas loetletud mõõtühikutes.
2. Artikli 30 lõigetes 1 kuni 5 osutatud energiasisaldus ja toitainete kogus väljendatakse 100 grammi või 100 ml kohta.
3. Esitamise korral väljendatakse vitamiinide ja mineraaltoitainete sisaldus (lisaks lõikes 2 viidatud väljendamisviisile) XIII lisa A-osa punktis 1 sätestatud võrdluskoguse protsendina 100 grammi või 100 ml kohta.
4. Lisaks käesoleva artikli lõikes 2 osutatud väljendamisviisile võib artikli 30 lõigetes 1, 3, 4 ja 5 osutatud energiasisaldust ja toitainete kogust väljendada vajaduse korral XIII lisa B osas sätestatud võrdluskoguste protsendina 100 grammi või 100 ml kohta.
5. Kui andmed esitatakse lõike 4 kohaselt, tuleb nende vahetus läheduses esitada järgmine lisateave: „Keskmise täiskasvanu võrdluskogus (8 400 kJ/2 000 kcal)”.

*Artikkel 33***Väljendamine portsjoni või tarbimisühiku kohta**

1. Järgmistel juhtudel võib artikli 30 lõigetes 1 kuni 5 osutatud energiasisaldust ja toitainete kogust väljendada tarbijate jaoks kergesti äratuntava portsjoni ja/või tarbimisühiku kohta, tingimusel et portsjoni või tarbimisühiku suurus on märgistuses kindlaks määratud ning pakendis sisalduvate portsjonite või tarbimisühikute arv on teatavaks tehtud:

▼B

- a) lisaks artikli 32 lõikes 2 osutatud väljendamisviisile 100 grammi või 100 ml kohta;
- b) lisaks väljendamisviisile 100 grammi või 100 ml kohta, millele on osutatud artikli 32 lõikes 3 seoses vitamiinide ja mineraaltoitainete kogustega;
- c) lisaks artikli 32 lõikes 4 osutatud väljendamisviisile 100 grammi või 100 ml kohta või selle asemel.

▼C2

2. Erandina artikli 32 lõikest 2 võib artikli 30 lõike 3 punktis b osutatud juhtudel toitainete kogust ja/või XIII lisa B osas sätestatud võrdluskoguste protsenti väljendada vaid portsjoni või tarbimisühiku kohta.

Kui toitainete kogus on väljendatud vaid portsjoni või tarbimisühiku kohta vastavalt esimesele lõigule, väljendatakse energiasisaldust 100 g või 100 ml kohta ja portsjoni või tarbimisühiku kohta.

3. Erandina artikli 32 lõikest 2 võib artikli 30 lõikes 5 osutatud juhtudel energiasisaldust ning toitainete kogust ja/või XIII lisa B osas sätestatud võrdluskoguste protsenti väljendada vaid portsjoni või tarbimisühiku kohta.

▼B

4. Kasutatud portsjon või tarbimisühik tuleb esitada toitumisalase teabe vahetus läheduses.

5. Selleks et tagada toitumisalase teabe portsjoni või tarbimisühiku kohta väljendamise ühtne rakendamine ning anda tarbijatele ühtne võrdlusalus, võtab komisjon inimeste tegelikku tarbimiskäitumist ning toitumisalaseid soovitusi arvestades rakendusaktidega vastu eeskirjad, millega nähakse ette teatud toidugruppide puhul väljendamine portsjoni või tarbimisühiku kohta. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 48 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 34***Esitamine**

1. Artikli 30 lõigetes 1 ja 2 osutatud andmed paigutatakse märgistusel samasse vaatevälja. Need andmed esitatakse koos, selgelt ja vajaduse korral XV lisa sätestatud esitamise järjekorras.

2. Artikli 30 lõigetes 1 ja 2 osutatud andmed esitatakse tabelina, numbrid üksteise all, kui ruum võimaldab. Kui ruumi ei ole, esitatakse kõnealune teave üksteise järel.

3. Artikli 30 lõikes 3 osutatud andmed esitatakse:

a) märgistuse põhivaateväljal ning

b) kasutades artikli 13 lõike 2 kohast kirjatüüpi.

▼B

Artikli 30 lõikes 3 osutatud andmeid võib esitada käesoleva artikli lõikes 2 kirjeldatust erineval kujul.

4. Artikli 30 lõigetes 4 ja 5 osutatud andmeid võib esitada käesoleva artikli lõikes 2 kirjeldatust erineval kujul.

5. Kui energiasisaldus või toitaine(te) kogus tootes on väheoluline, võib teabe nende ainete osas asendada sõnadega nagu „Sisaldab väheolulisel määral ...”, mis on märgitud toitumisalase teabe lähedusse, kui see on olemas.

Selleks et tagada käesoleva lõike ühetaoline rakendamine, võib komisjon võtta vastu rakendusaktid nende artikli 30 lõigetes 1 kuni 5 osutatud energiasisalduse ja toitainete koguste kohta, mida võib lugeda väheoluliseks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 48 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

6. Selleks et tagada käesoleva artikli lõigetes 1 kuni 4 osutatud toitumisalase teabe esitusviiside ühetaoline kohaldamine, võib komisjon võtta selle kohta vastu rakendusaktid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 48 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

*Artikkel 35***Täiendavad väljendamis- ja esitusviisid**

1. Lisaks artikli 32 lõigetes 2 ja 4 ja artiklis 33 osutatud väljendamisviisidele ning artikli 34 lõikes 2 osutatud esitusviisile võib artikli 30 lõigetes 1 kuni 5 osutatud energiasisalduse ja toitainete koguse esitada muul viisil ja/või sõnadele või numbritele lisatud graafiliste kujundite või sümbolite abil, tingimusel et täidetud on järgmised nõuded:

- a) need põhinevad usaldusväärsel ja teaduslikult kehtival tarbijauringutel ja ei ole tarbijatele eksitavad, nagu on osutatud artiklis 7;
- b) nende väljatöötamine on paljude sidusrühmadega konsulteerimise tulemus;
- c) nende eesmärk on aidata tarbijal mõista toidu toimet või tähtsust söömisel energia ja toitainete sisalduse seisukohast;
- d) nende toetuseks on olemas teaduslikult põhjendatud tõendid selle kohta, et keskmine tarbija mõistab neid väljendamis- või esitusviise;
- e) muude väljendamisviiside korral põhinevad need kas XIII lisas sätestatud ühtlustatud võrdluskogustel või nende puudumise korral üldtunnustatud teaduslikel soovitusel energia või toitainete annuse kohta;

▼B

f) need on objektiivsed ja mittediskrimineerivad ning

g) nende kohaldamine ei tekita takistusi kaupade vabale liikumisele.

2. Liikmesriigid võivad soovitada toidukäitlejatel kasutada ühte või mitut toitumisalase teabe täiendavat väljendamis- ja esitusviisi, mis nende arvates vastab kõige paremini lõike 1 punktides a kuni g sätestatud nõuetele. Liikmesriigid esitavad komisjonile üksikasjad selliste täiendavate väljendamis- ja esitusviiside kohta.

3. Liikmesriigid tagavad oma territooriumil asjakohase seire turul kasutatavate toitumisalase teabe täiendavate väljendamis- ja esitusviiside üle.

Et hõlbustada seiret selliste täiendavate väljendamis- ja esitusviiside kasutamise üle, võivad liikmesriigid nõuda, et toidukäitlejad, kes viivad nende territooriumil turule sellise teabega märgistatud toitu, teataksid riigi ametiasutustele täiendava väljendamis- või esitusviisi kasutamisest ning esitaksid neile asjakohased põhjendused seoses lõike 1 punktides a kuni g sätestatud nõuete täitmisega. Sellisel juhul võib teavet nõuda ka selliste täiendavate väljendamis- ja esitusviiside kasutamise lõpetamise kohta.

4. Komisjon hõlbustab ja korraldab teabevahetust liikmesriikide, tema enda ja sidusrühmade vahel toitumisalase teabe mis tahes täiendavate väljendamis- ja esitusviiside kasutamisega seotud küsimustes.

5. Saadud kogemusi arvesse võttes esitab komisjon hiljemalt 13. detsembriks 2017 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles käsitletakse täiendavate väljendamis- ja esitusviiside kasutamist, nende mõju siseturule ning nende edasise ühtlustamise soovitatavust. Sel eesmärgil esitavad liikmesriigid komisjonile asjakohase teabe selliste täiendavate väljendamis- ja esitusviiside kasutamise kohta oma territooriumil. Komisjon võib sellele aruandele lisada ettepanekud asjaomaste liidu sätete muutmiseks.

6. Selleks et tagada käesoleva artikli ühetaoline kohaldamine, võtab komisjon rakendusaktidega vastu üksikasjalikud eeskirjad käesoleva artikli lõigete 1, 3 ja 4 rakendamise kohta. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 48 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

V PEATÜKK

VABATAHTLIK TOIDUALANE TEAVE

Artikkel 36

Kohaldatavad nõuded

1. Kui artiklites 9 ja 10 osutatud toidualast teavet esitatakse vabatahtlikult, vastab see teave IV peatüki 2. ja 3. jaos sätestatud nõuetele.

▼B

2. Vabatahtlikult esitatav toidualane teave vastab järgmistele nõuetele:

- a) see ei ole tarbija jaoks eksitav, nagu on osutatud artiklis 7;
- b) see ei ole tarbija jaoks mitmetähenduslik või ebamäärane ning
- c) vajaduse korral põhineb see asjakohastel teaduslikel andmetel.

3. Komisjon võtab vastu rakendusaktid käesoleva artikli lõikes 2 osutatud nõuete kohaldamise kohta järgmise vabatahtlikult esitatava toidualase teabe suhtes:

- a) teave allergiat või talumatust põhjustavate ainete või toodete võimaliku ja tahtmatu sisalduse kohta toidus;
- b) teave toidu sobivuse kohta taimetoitlastele ja rangetele taimetoitlastele;
- c) märke soovitusliku koguse kohta elanike erirühmadele lisaks XIII lisas sätestatud võrdluskogustele ning

▼M1

d) teave gluteeni puudumise või selle vähendatud sisalduse kohta toidus.

▼B

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 48 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

4. Et tagada tarbijate nõuetekohane teavitamine juhul, kui toidukäitlejad esitavad vabatahtlikku toidualast teavet erineval alusel, mis võib tarbijat eksitada või segadusse ajada, võib komisjon delegeeritud õigusaktidega vastavalt artiklile 51 võtta vastu eeskirjad lisaks käesoleva artikli lõikes 3 osutatud juhtudele ka muude vabatahtliku toidualase teabe esitamise juhtude kohta.

*Artikkel 37***Esitamine**

Vabatahtlikku toidualast teavet ei esitata nii, et see piiraks kohustusliku toidualase teabe jaoks olemasolevat pinda.

VI PEATÜKK

SISERIIKLIKUD MEETMED*Artikkel 38***Siseriiklikud meetmed**

1. Käesoleva määrusega konkreetselt ühtlustatavates küsimustes ei tohi liikmesriigid võtta vastu ega säilitada siseriiklikke meetmeid, kui liidu õigusaktidega ei ole seda lubatud. Need siseriiklikud meetmed ei tohi takistada kaupade vaba liikumist ega olla diskrimineerivad teistest liikmesriikidest pärit toitude suhtes.

▼B

2. Ilma et see piiraks artikli 39 kohaldamist, võivad liikmesriigid võtta vastu siseriiklikke meetmeid seoses küsimustega, mida ei ole käesoleva määrusega konkreetselt ühtlustatud, tingimusel et need ei keela, takista ega piira käesoleva määrusega kooskõlas olevate kaupade vaba liikumist.

*Artikkel 39***Täiendavaid kohustuslikke andmeid käsitlevad siseriiklikud meetmed**

1. Lisaks artikli 9 lõikes 1 ja artiklis 10 osutatud kohustuslikele andmetele võivad liikmesriigid artiklis 45 sätestatud korras võtta vastu meetmeid, millega nõutakse täiendavate kohustuslike andmete esitamist teatavate toiduliikide või -gruppide puhul, kui see on õigustatud vähemalt ühe järgmise põhjusega:

- a) rahvatervise kaitse;
- b) tarbijakaitse;
- c) pettuste vältimine;
- d) tööstus- ja kaubandusomandi õiguste kaitse, lähtekoha märgistuse ja registreeritud päritolunimetuste kaitse ning ebaausa konkurentsi vältimine.

2. Liikmesriigid võivad lõikele 1 tuginedes kehtestada meetmeid, mis käsitlevad toidu päritoluriigi või lähtekoha kohustuslikku märkimist, vaid juhul, kui on tõestatud seos toidu teatavate kvaliteediomaduste ja toidu päritoluriigi või lähtekoha vahel. Kui liikmesriigid teavitavad komisjoni sellistest meetmetest, esitavad nad tõendid selle kohta, et enamik tarbijaid peab sellise teabe esitamist oluliseks.

*Artikkel 40***Piim ja piimatooted**

Liikmesriigid võivad võtta artikli 9 lõikest 1 ja artikli 10 lõikest 1 erinevaid meetmeid, et kehtestada erandeid korduvkasutamiseks ette nähtud klaaspudelites piima ja piimatoodete puhul.

Liikmesriigid edastavad nende meetmete teksti viivitamata komisjonile.

*Artikkel 41***Alkohoolsed joogid**

Liikmesriigid võivad säilitada artikli 16 lõikes 4 osutatud liidu meetmete vastuvõtmiseni koostisosade loetelu suhtes kohaldatavad siseriiklikud eeskirjad jookide puhul, mis sisaldavad rohkem kui 1,2 mahuprotsenti etanooli.

*Artikkel 42***Netokoguse väljendamine**

Kui ei ole vastu võetud artikli 23 lõikes 2 osutatud liidu sätteid, mis käsitlevad netokoguse väljendamist teatavate toitude puhul artikli 23 lõikes 1 sätestatud viisist erineval viisil, võivad liikmesriigid säilitada enne 12. detsembrist 2011 vastu võetud siseriiklikud meetmed.

▼B

Liikmesriigid teavitavad komisjoni sellistest meetmetest hiljemalt 13. detsembriks 2014. Komisjon juhib neile eeskirjadele teiste liikmesriikide tähelepanu.

*Artikkel 43***Vabatahtlik võrdluskoguste märkimine elanike erirühmadele**

Kuni artikli 36 lõike 3 punktis c osutatud liidu sätete vastuvõtmiseni võivad liikmesriigid võtta vastu siseriiklikke meetmeid vabatahtlike võrdluskoguste märkimiseks elanike erirühmadele.

Liikmesriigid edastavad nende meetmete teksti viivitamatult komisjonile.

*Artikkel 44***Siseriiklikud meetmed müügipakendisse pakendamata toidu kohta****▼C2**

1. Kui toitu müüakse lõpptarbijale või toitlustusettevõtetele müügipakendisse pakendamata kujul või kui toit pakitakse tarbija soovil müügikohas või kui see pakitakse müügikohas vahetult müügiks:

▼B

- a) on artikli 9 lõike 1 punktis c osutatud andmete esitamine kohustuslik;
 - b) artiklites 9 ja 10 osutatud muude andmete esitamine ei ole kohustuslik, välja arvatud juhul, kui liikmesriik võtab vastu siseriiklikud meetmed, millega nõutakse neist mõne või kõigi või mõne nende andmete osa esitamist.
2. Liikmesriigid võivad vastu võtta siseriiklikke meetmeid lõikes 1 osutatud andmete või nende andmete osa kättesaadavaks tegemise viisi ning vajaduse korral nende väljendamise ja esitamise viisi kohta.
3. Liikmesriigid edastavad komisjonile viivitamata lõike 1 punktis b ja lõikes 2 osutatud meetmete teksti.

*Artikkel 45***Teavitamise kord**

1. Kui viidatakse käesolevale artiklile, teavitab liikmesriik, kes peab uute toidualast teavet käsitlevate õigusnormide vastuvõtmist vajalikuks, kavandatavatest meetmetest eelnevalt komisjoni ja teisi liikmesriike ning esitab nende meetmete võtmise põhjendused.

2. Komisjon konsulteerib määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 58 lõike 1 kohaselt loodud alalise toiduahela ja loomatervishoiu komiteega, kui ta leiab sellise konsulteerimise olevat vajaliku või kui liikmesriik seda taotleb. Sel juhul tagab komisjon, et sellise konsulteerimise kord on läbipaistev kõikidele sidusrühmadele.

▼B

3. Liikmesriik, kes peab uute toidualast teavet käsitlevate õigusnormide vastuvõtmist vajalikuks, võib võtta kavandatud meetmed alles kolm kuud pärast lõikes 1 osutatud teavitamist, tingimusel et komisjonilt saadud arvamus ei ole negatiivne.

4. Kui komisjoni arvamus on negatiivne, algatab komisjon enne käesoleva artikli lõikes 3 osutatud ajavahemiku lõppu artikli 48 lõikes 2 osutatud kontrollimenetluse, et teha kindlaks, kas kavandatavaid meetmeid võib rakendada, tehes vajaduse korral asjakohaseid muudatusi.

5. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiivi 98/34/EÜ (millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord) ⁽¹⁾ ei kohaldata käesolevas artiklis osutatud teavitamise korra alusel võetavate meetmete suhtes.

VII PEATÜKK

RAKENDUS-, MUUTMIS- JA LÖPPSÄTTED

*Artikkel 46***Lisade muutmine**

Selleks et võtta arvesse tehnika ja teaduse arengut, tarbijate tervist või teabevajadusi ning tingimusel, et täidetakse artikli 10 lõikes 2 ja artikli 21 lõike 2 sätteid, mis käsitlevad II ja III lisa muudatusi, võib komisjon delegeeritud õigusaktidega vastavalt artiklile 51 muuta käesoleva määruse lisasid.

*Artikkel 47***Rakendusmeetmete või delegeeritud õigusaktidega seotud ülemineku periood ja nende kohaldamise kuupäev**

1. Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 2 kohaldamist, komisjon, kasutades käesolevast määrusest tulenevaid volitusi võtta rakendusaktidega vastu meetmeid kooskõlas artikli 48 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega või delegeeritud õigusaktidega vastavalt artiklile 51:

a) kehtestab uute meetmete kohaldamiseks asjakohase ülemineku perioodi, mille jooksul võib turule viia uutele meetmetele mittevastava märgistusega toitu ning pärast mida sellise toidu varusid, mida on enne ülemineku perioodi lõppu turule viidud, võib müüa kuni varude lõppemiseni, ning

b) tagab, et neid meetmeid kohaldatakse mis tahes kalendriaastal alates 1. aprillist.

⁽¹⁾ EÜT L 204, 21.7.1998, lk 37.

▼B

2. Lõiget 1 ei kohaldata kiireloomulistel juhtudel, kui selles osutatud meetmete eesmärk on kaitsta inimeste tervist.

*Artikkel 48***Komitee**

1. Komisjoni abistab määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 58 lõike 1 alusel asutatud alaline toiduahela ja loomatervishoiu komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Kui komitee arvamust ei esita, ei võta komisjon rakendusakti eelnõu vastu ning kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.

*Artikkel 49***Määruse (EÜ) nr 1924/2006 muutmine**

Määruse (EÜ) nr 1924/2006 artikli 7 esimene ja teine lõik asendatakse järgmisega:

„Toitumisalane märgistus on kohustuslik toodete puhul, mille kohta esitatakse toitumis- ja/või tervisealane väide, välja arvatud üldise iseloomuga reklaami korral. Esitatud teave sisaldab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoober 2011 määruse (EL) nr 1169/2011 milles käsitletakse toidulase teabe esitamist tarbijatele, (*) artikli 30 lõikes 1 nimetatud andmeid. Toitumisalase ja/või tervisealase väite esitamise korral määruse (EL) nr 1169/2011 artikli 30 lõikes 2 osutatud toitainete suhtes märgitakse selle toitainete kogus kooskõlas nimetatud määruse artiklitega 31–34.

Aine(te) kogus(ed), millega toitumis- või tervisealane väide on seotud, kuid mida ei ole toitumisalases märgistuses esitatud, märgitakse toitumisalase teabega samas vaateväljas ja esitatakse vastavalt määruse (EL) nr 1169/2011 artiklitele 31, 32 ja 33. Aine koguse väljendamiseks kasutatavad mõõtühikud peavad olema asjaomaste ainete jaoks sobivad.

(*) ELT L 304, 22.11.2011, lk 18”.

*Artikkel 50***Määruse (EÜ) nr 1925/2006 muutmine**

Määruse (EÜ) nr 1925/2006 artikli 7 lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Toodetel, millele on lisatud vitamiine ja mineraaltoitaineid ja mis kuuluvad käesoleva määruse kohaldamisalasse, on toitumisalase märgistuse esitamine kohustuslik. Esitatud teave sisaldab

▼B

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 1169/2011 määruse (EL) nr 25. oktoober 2011 milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele (*) artikli 30 lõikes 1 nimetatud andmeid ning vitamiinide ja mineraaltoitainete kogusisaldust toidus pärast nende toidule lisamist.

(*) ELT L 304, 22.11.2011, lk 18.”

*Artikkel 51***Delegeeritud volituste rakendamine**

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.

2. Artikli 9 lõikes 3, artikli 10 lõikes 2, artikli 12 lõikes 3, artikli 13 lõikes 4, artikli 18 lõikes 5, artikli 19 lõikes 2, artikli 21 lõikes 2, artikli 23 lõikes 2, artikli 30 lõikes 6, artikli 31 lõikes 2, artikli 36 lõikes 4 ja artiklis 46 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 12. detsembrist 2011. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist uuendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite, tehes seda hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 9 lõikes 3, artikli 10 lõikes 2, artikli 12 lõikes 3, artikli 13 lõikes 4, artikli 18 lõikes 5, artikli 19 lõikes 2, artikli 21 lõikes 2, artikli 23 lõikes 2, artikli 30 lõikes 6, artikli 31 lõikes 2, artikli 36 lõikes 4 ja artiklis 46 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

5. Artikli 9 lõike 3, artikli 10 lõike 2, artikli 12 lõike 3, artikli 13 lõike 4, artikli 18 lõike 5, artikli 19 lõike 2, artikli 21 lõike 2, artikli 23 lõike 2, artikli 30 lõike 6, artikli 31 lõike 2, artikli 36 lõike 4 ja artikli 46 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväiteid või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväiteid. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 52

Kiirmenetlus

1. Käesoleva artikli kohaselt vastuvõetud delegeeritud õigusakt jõustub viivitamata ja seda kohaldatakse seni, kuni selle suhtes ei esitata lõike 2 kohaselt vastuväiteid. Delegeeritud õigusakti teatavakstelemisel Euroopa Parlamendile ja nõukogule põhjendatakse kiirmenetluse kasutamist.

2. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad delegeeritud õigusakti suhtes vastuväiteid esitada kooskõlas artikli 51 lõikes 5 osutatud menetlusega. Sellisel juhul tunnistab komisjon õigusakti viivitamata kehtetuks pärast seda, kui Euroopa Parlament või nõukogu teatab oma otsusest esitada vastuväiteid.

Artikkel 53

Kehtetuks tunnistamine

1. Direktiivid 87/250/EMÜ, 90/496/EMÜ, 1999/10/EÜ, 2000/13/EÜ, 2002/67/EÜ ja 2008/5/EÜ ning määrus (EÜ) nr 608/2004 tunnistatakse kehtetuks alates 13. detsembrist 2014.

2. Viiteid kehtetuks tunnistatud õigusaktidele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele.

Artikkel 54

Üleminekumeetmed

1. Toitu, mis on viidud turule või märgistatud enne 13. detsembrit 2014 ning mis ei vasta käesoleva määruse nõuetele, võib turustada nende varude lõppemiseni.

Toitu, mis on viidud turule või märgistatud enne 13. detsembrit 2016 ning mis ei vasta artikli 9 lõike 1 punktis 1 sätestatud nõudele, võib turustada nende varude lõppemiseni.

Toitu, mis on viidud turule või märgistatud enne 1. jaanuari 2014 ning mis ei vasta VI lisa B osas sätestatud nõuetele, võib turustada nende varude lõppemiseni.

2. Toitumisalane teave, mis on 13. detsembri 2014 ja 13. detsembri 2016 vahel märgitud vabatahtlikult, on kooskõlas käesoleva määruse artiklitega 30 kuni 35.

3. Olenemata direktiivist 90/496/EMÜ, määruse (EÜ) nr 1924/2006 artiklist 7 ja määruse (EÜ) nr 1925/2006 artikli 7 lõikest 3 võib vastavalt artiklitele 30 kuni 35 märgistatud toitu viia turule enne 13. detsembrit 2014.

▼B

Olenemata komisjoni 30. novembri 2009. aasta määrusest (EÜ) nr 1162/2009 (millega nähakse ette üleminekumeetmed Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EÜ) nr 853/2004, (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004 rakendamiseks), ⁽¹⁾ võib käesoleva määruse VI lisa B osa kohaselt märgistatud toitu viia turule enne 1. jaanuari 2014.

*Artikkel 55***Jõustumine ja kohaldamise kuupäev**

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

▼C2

Seda kohaldatakse alates 13. detsembrist 2014, välja arvatud artikli 9 lõike 1 punkt 1, mida kohaldatakse alates 13. detsembrist 2016, ja VI lisa B osa, mida kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2014.

▼B

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

⁽¹⁾ ELT L 314, 1.12.2009, lk 10.

I LISA

ERIMÕISTED

(osutatud artikli 2 lõikes 4)

1. „Toitumisalane teave” või „toitumisalase teabe märgistus” – teave, mis näitab:
 - a) energiasisaldust või
 - b) ainult energiasisaldust ja üht või enamat järgmistest toitainetest:
 - rasvad (küllastunud rasvhapped, monoküllastumata rasvhapped, polüküllastumata rasvhapped);
 - süsivesikud (suhkrud, polüoolid, tärklis);
 - sool;
 - kiudained;
 - valgud;
 - XIII lisa A-osa punktis 1 loetletud mis tahes vitamiinid või mineraaltoitained, mida esineb XIII lisa A-osa punktis 2 määratletud märkimisväärses kogustes;
2. „rasvad” – lipiidide üldsisaldus, sealhulgas fosfolipiidid;
3. „küllastunud rasvhapped” – kaksiksidemeta rasvhapped;
4. „transrasvhapped” – vähemalt ühte konjugeerimata transkonfiguratsiooni omavad vähemalt ühe metüleenrühmaga eraldatud süsinik-süsinik kaksiksidemega rasvhapped;
5. „monoküllastumata rasvhapped” – ühe cis-asendis kaksiksidemega rasvhapped;
6. „polüküllastumata rasvhapped” – metüleenrühmaga eraldatud cis-cis-asendis kaksiksidemeid sisaldavad rasvhapped;
7. „süsivesikud” – mis tahes süsivesikud, mis on inimorganismi poolt omastatavad, kaasa arvatud polüoolid;
8. „suhkrud” – kõik toidus esinevad monosahhariidid ja disahhariidid, välja arvatud polüoolid;
9. „polüoolid” – alkoholid, mis sisaldavad enam kui kahte hüdroksüülrühma;
10. „valgud” – valgusisaldus, mis arvutatakse järgmise valemi põhjal: valk = lämmastiku üldsisaldus Kjeldahli järgi $\times 6,25$;
11. „sool” – soolasisalduse ekvivalent, mis arvutatakse järgmise valemi põhjal: sool = naatrium $\times 2,5$;
12. „kiudained” – polümeerseid süsivesikud, mis koosnevad kolmest või enamast monomeerist ja mis inimese peensooles ei seedu ega imendu ning mis kuuluvad mõnda järgmisesse gruppi:
 - söödavad polümeerseid süsivesikud, mis esinevad tarbitavas toidus looduslikult;
 - söödavad polümeerseid süsivesikud, mis on saadud toidu toorainest selle füüsikalise, ensümaatilise või keemilise töötlemise teel ja millel on kasulik füsioloogiline toime, mida kinnitavad üldtunnustatud teaduslikud andmed;
 - söödavad sünteetilised polümeerseid süsivesikud, millel on kasulik füsioloogiline toime, mida kinnitavad üldtunnustatud teaduslikud andmed;
13. „keskmine väärtus” – väärtus, mis kajastab kõige paremini konkreetset toidus sisalduvat toitainet kogust, hooajaliste erinevustega seotud kõikumisi, tarbimisharjumusi ja muid tegureid, mis võivad põhjustada tegeliku väärtuse muutumist.

▼B*II LISA***ALLERGIAT VÕI TALUMATUST TEKITAVAD AINED VÕI TOOTED****▼M2**

1. Gluteeni sisaldavad teraviljad: nisu (näiteks speltanisu ja turaani nisu), rukis, oder, kaer või nende hübriidliinid ja neist valmistatud tooted, välja arvatud:

▼B

- a) nisul põhinevad glükoosisiirupid, sealhulgas glükoos ⁽¹⁾;
 - b) nisul põhinevad maltodekstriinid ⁽¹⁾;
 - c) odral põhinevad glükoosisiirupid;
 - d) teraviljad, millest valmistatakse põllumajandusliku päritoluga destillaati, sealhulgas etüülalkoholi;
2. Koorikloomad ja neist valmistatud tooted;
 3. Munad ja neist valmistatud tooted;
 4. Kala ja sellest valmistatud tooted, välja arvatud:
 - a) kalaželatiin, mida kasutatakse vitamiinide või karotenoidipreparaatide kandjana;
 - b) kalaželatiin või kalaliim, mida kasutatakse selitusainena õlles ja veinis;
 5. Maapähklid ja neist valmistatud tooted;
 6. Sojaoad ja neist valmistatud tooted, välja arvatud:
 - a) täielikult rafineeritud sojaõli ja -rasv ⁽¹⁾;
 - b) sojaoast saadud looduslikult segatud tokoferoolid (E306), looduslik D- α -tokoferool, looduslik D- α -tokoferoolsetaat, looduslik D- α -tokoferool-suktsinaat;
 - c) sojaoast saadud taimsete õlide fütosteroolid ja fütosterolestrid;
 - d) sojaoast saadud taimsete õlide steroolidest toodetud taimne stanoolester;
 7. Piim ja sellest valmistatud tooted (sealhulgas laktoos), välja arvatud:
 - a) vadak, millest valmistatakse põllumajandusliku päritoluga destillaati, sealhulgas etüülalkoholi;
 - b) laktitool;
 8. Pähklid, nimelt: mandlid (*Amygdalus communis* L.), sarapuupähklid (*Corylus avellana*), kreeka pähklid (*Juglans regia*), india pähklid ehk kašupähklid (*Anacardium occidentale*), pekanipähklid (*Carya illinoensis* (Wangenh.) K. Koch), brasiilia pähklid ehk parapähklid (*Bertholletia excelsa*), pistaatsiapähklid (*Pistacia vera*), makadaamiapähklid (*Macadamia ternifolia*) ja neist valmistatud tooted, välja arvatud pähklid, millest valmistatakse põllumajandusliku päritoluga destillaati, sealhulgas etüülalkoholi;
 9. Seller ja sellest valmistatud tooted;

⁽¹⁾ Ja nendest valmistatud tooted, kui ameti hinnangul on ebatõenäoline, et töötlemisel nende allergensus võrreldes vastavate algtoodetega suureneb.

▼B

10. Sinep ja sellest valmistatud tooted;
11. Seesamiseemned ja neist valmistatud tooted;
12. Vääveldioksiid ja sulfitid kontsentratsiooniga üle 10 mg/kg või 10 mg/l arvatuna SO₂ üldsisaldusena toodete suhtes, mis on tarvitusvalmis või mis muudetakse tarvitusvalmiks tootja juhendi kohaselt;
13. Lupiin ja sellest valmistatud tooted;
14. Molluskid ja neist valmistatud tooted.

III LISA

TOIDUD, MILLE MÄRGISTUSES TULEB ESITADA ÜKS VÕI MITU TÄIENDAVAT ÜSIKASJA

TOIDULIK VÕI -GRUPP	ÜSIKASJAD
1. Teatavatesse gaasidesse pakendatud toidud	
1.1. Toidud, mille säilimisaega on pikendatud määruse (EÜ) nr 1333/2008 kohaselt lubatud pakendamisaabil.	„Pakendatud gaasikeskkonda.”
2. Magusaineid sisaldavad toidud	
2.1. Määruse (EÜ) nr 1333/2008 kohaselt lubatud magusainet või magusaineid sisaldavad toidud.	„Magusaine(te)ga” – see mäрге peab olema lisatud toidu nimetuse juurde.
2.2. Lisatud suhkrut või suhkruid ja määruse (EÜ) nr 1333/2008 kohaselt lubatud magusainet või magusaineid sisaldavad toidud.	„Suhkru(te) ja magusaine(te)ga” – see mäрге peab olema lisatud toidu nimetuse juurde.
2.3. Määruse (EÜ) nr 1333/2008 kohaselt lubatud aspartaami/aspartaam-atesulfaamsoola sisaldavad toidud.	„Sisaldab aspartaami (fenüülalaniini allikas)” – see mäрге peab olema lisatud märgistusele juhul, kui aspartaami/aspartaam-atesulfaamsoola sisaldus on märgitud koostisosade loendis ainult E-numbriga. „Sisaldab fenüülalaniini allikat” – see mäрге peab olema lisatud märgistusele juhul, kui aspartaami/aspartaam-atesulfaamsoola sisaldus on märgitud koostisosade loendis oma täpse nimetusega.
2.4. Määruse (EÜ) nr 1333/2008 kohaselt lubatud üle 10 % lisatud polüoole sisaldavad toidud.	„Üleliigne tarbimine võib põhjustada kõhulahtisust.”
3. Glütsürrisiinhapet ja selle ammooniumsoola sisaldavad toidud	
3.1. Kondiitritooted või joogid, mis sisaldavad kontsentratsioonis 100 mg/kg kohta või 10 mg/l kohta või üle selle glütsürrisiinhapet või selle ammooniumsoola nende aine(te) kui sellis(t)e või lagritsa <i>Glycyrrhiza glabra</i> lisamise tõttu.	„Sisaldab lagritsat” – see mäрге peab olema lisatud kohe pärast koostisosade loetelu, kui „lagrits” juba ei sisaldu koostisosade loetelus või toidu nimetuses. Koostisosade loetelu puudumisel peab see mäрге olema lisatud toidu nimetuse juurde.
3.2. Kondiitritooted, mis sisaldavad kontsentratsioonis 4 g/kg kohta või üle selle glütsürrisiinhapet või selle ammooniumsoola nende aine(te) kui sellis(t)e või lagritsa <i>Glycyrrhiza glabra</i> lisamise tõttu.	„Sisaldab lagritsat – kõrge hõõgu vere- rõhuga inimesed peaksid vältima liigset tarbimist” – see mäрге peab olema lisatud vahetult koostisosade loetelu lõppu. Koostisosade loetelu puudumisel peab see mäрге olema lisatud toidu nimetuse juurde.

▼B

TOIDULIIK VÕI -GRUPP	ÜKSIKASJAD
3.3. Joogid, mis sisaldavad kontsentratsioonis 50 mg/l või rohkem (üle 1,2 mahuprotsendise etanoolisisaldusega jookide puhul kontsentratsioonis 300 mg/l kohta või rohkem) glütsürrisiinhapet või selle ammooniumsoola nende aine(te) kui sellis(t)e või lagritsa <i>Glycyrrhiza glabra</i> lisamise tõttu (1).	„Sisaldab lagritsat – kõrgeenenud vere rõhuga inimesed peaksid vältima liigset tarbimist” – see märg peab olema lisatud vahetult koostisosade loetelu lõppu. Koostisosade loetelu puudumisel peab see märg olema lisatud toidu nimetuse juurde.

4. Kõrge kofeiinisaldusega joogid või toidud, millesse on lisatud kofeiini

4.1. Joogid, välja arvatud kohvil, teel või kohvi või tee ekstraktil põhinevad joogid, kui toidu nimetus sisaldab mõistet „kohv” või „tee”, mis: <ul style="list-style-type: none"> — on ette nähtud tarbimiseks muutmata kujul ja sisaldavad ükskõik millisest allikast pärit kofeiini üle 150 milligrammi liitri kohta või — on kontseentreeritud või kuivatatud kujul ja sisaldavad pärast taastamist ükskõik millisest allikast pärit kofeiini üle 150 milligrammi liitri kohta. 	„Kõrge kofeiinisaldus. Ei ole soovitatav lastele, rasedatele ega rinnaga toitvatele naistele” – see märg peab olema lisatud joogi nimetusega samas vaateväljas, millele järgneb kooskõlas käesoleva määruse artikli 13 lõikega 1 sulgudes olev viide kofeiini sisaldusele väljendatuna mg/100 ml.
4.2. Toidud, välja arvatud joogid, millele on füsioloogilisel eesmärgil lisatud kofeiini.	„Sisaldab kofeiini. Ei ole soovitatav lastele ega rasedatele” – see märg peab olema lisatud toidu nimetusega samas vaateväljas, millele järgneb kooskõlas käesoleva määruse artikli 13 lõikega 1 sulgudes olev viide kofeiini sisaldusele väljendatuna milligrammides 100 g/ml kohta. Toidulisandite puhul peab kofeiinisaldus olema märgitud päevaseks tarbimiseks soovitatava koguse kohta.

5. Toidud, millele on lisatud fütosteroole, fütosteroolestreid, fütostanooli või fütostanoolestreid

5.1. Toidud ja toidu koostisosad, millele on lisatud fütosteroole, fütosteroolestreid, fütostanooli või fütostanoolestreid.	<ol style="list-style-type: none"> 1. „Lisatud taimseid steroole” või „lisatud taimseid stanoole” toote nimetusega samas vaateväljas; 2. koostisosade loetelus on ära toodud lisatud fütosteroolide, fütosteroolestrite, fütostanoolide või fütostanoolestrite sisaldus (väljendatuna vabade taimsete steroolidena / taimsete stanoolidena protsentides või grammides 100 g või 100 ml toidu kohta); <p>►M2 3. märg selle kohta, et toode ei ole ette nähtud inimestele, kellel ei ole vajadust kontrollida oma vere kolesteroolitaset; ◀</p>
---	---

▼B

TOIDULIIK VÕI -GRUPP	ÜKSİKASJAD
	<p>4. mäрге selle kohta, et kolesteroolitaset langetavaid ravimeid tarvitavad patsiendid peaksid toodet tarbima üksnes arsti järelevalve all;</p> <p>5. kergesti nähtav mäрге, et toode ei pruugi olla toiduks sobiv rasedatele ja rinnaga toitvatele naistele ning alla viie aasta vanustele lastele;</p> <p>6. nõuande, et toodet tuleb kasutada osana tasakaalustatud ja mitmekülgsest toidust, mis hõlmab marjade, puu- ja köögiviljade korrapärast tarbimist karotenoidide taseme säilitamiseks;</p> <p>7. samas vaateväljas nagu eespool toodud punktis 3 nõutud üksikasad, on mäрге, et tuleks vältida lisatud taimsete steroolide / taimsete stanoolide tarvitamist koguses, mis ületab 3 g päevas;</p> <p>8. asjaomase toidu või toidu koostisosa portsjoni määratlus (soovitatavalt grammides või milliliitrites) märkega igas portsjonis sisalduva taimsete steroolide / taimsete stanoolide koguse kohta.</p>
<p>6. Külmutatud liha, külmutatud lihavalmistised ja külmutatud töötlemata ►<u>C2</u> kalandustooted ◀</p>	
<p>6.1. Külmutatud liha, külmutatud lihavalmistised ja külmutatud töötlemata ►<u>C2</u> kalandustooted ◀.</p>	<p>külmutamise tähtpäev või rohkem kui ühekorde külmutamise korral esmakordse külmutamise tähtpäev vastavalt X lisa punktile 3.</p>
<p>(¹) Piinormi kohaldatakse toodete suhtes, mis on tarbimisvalmis või muudetud tarbimisvalmiks tootja juhendi kohaselt.</p>	

▼B*IV LISA***X-KÕRGUSE MÄÄRATLUS**

x-KÕRGUS

Legend

1	Ülajoon
2	Piirjoon
3	Keskjoon
4	Alusjoon
5	Alajoon
6	x-kõrgus
7	Tähemärgi suurus

*V LISA***TOIDUD, MILLE SUHTES KEHTIB ERAND KOHUSTUSLIKU TOITUMISALASE TEABE ESITAMISE NÕUDEST**

1. töötlemata tooted, mis koosnevad ühestainsast koostisosast või koostisosade grupist;
2. töödeldud tooted, mille ainsaks töötlemisviisiks on olnud laagerdumine, ja mis koosnevad ühestainsast koostisosast või koostisosade grupist;
3. joogivesi, sealhulgas vesi, mille ainsaks lisatud koostisosaks on süsihappegaas ja/või lõhna- ja maitseained;
4. maitsetaimed, vürtsid või nende segud;
5. sool ja soolaasendajad;
6. lauamagusained;
7. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. veebruari 1999. aasta direktiiviga 1999/4/EÜ (kohvi- ja siguriekstraktide kohta) ⁽¹⁾ hõlmatud tooted, terved või jahvatatud kohvioad ning terved või jahvatatud kofeiinivabad kohvioad;
8. taime-, marja- ja puuviljatee, tee, kofeiinivaba tee, lahustuv tee või tee ekstrakt, kofeiinivaba lahustuv tee või tee ekstrakt, mis ei sisalda muid lisatud koostisosi kui lõhna- ja maitseained, mis ei muuda tee toiteväärtust;
9. fermenteeritud äädikad ja äädikaasendajad, sealhulgas need, mille ainsaks lisatud koostisosaks on lõhna- ja maitseained;
10. lõhna- ja maitseained;
11. lisaained;
12. abiained;
13. toiduensüümid;
14. želatiin;
15. moosipaksendajad;
16. pärm;
17. närimiskummid;
18. toit, mis on pakendatud pakendisse või mahutisse, mille suurima külje pindala on alla 25 cm²;
19. toit, sealhulgas käsitööna valmistatud toit, millega tootja varustab väikestes kogustes vahetult lõpptarbijat või kohalikku jaemüüjat, kes vahetult varustab lõpptarbijat.

⁽¹⁾ EÜT L 66, 13.3.1999, lk 26.

▼B*VI LISA***TOIDU NIMETUS JA SELLEGA KAASNEVAD ANDMED****A OSA — TOIDU NIMETUSEGA KAASNEVAD KOHUSTUSLIKUD ANDMED**

1. Toidu nimetus peab sisaldama andmeid või sellele tuleb lisada andmed toidu füüsilise oleku või eritöötuse kohta (nt pulbristatud, uuesti külmutatud, külmuivatatud, sügavkülmutatud, kontsentreeritud, suitsutatud) kõikidel juhtudel, kui sellise info puudumine võiks ostjat eksitada.
2. Toidu puhul, mis on enne müüki olnud külmutatud ja mida müüakse sulatatult, peab toidu nimetusele lisama märke „sulatatud”.

Seda nõuet ei kohaldata järgmise suhtes:

- a) lõpptootes esinevad koostisosad;
- b) toit, mille puhul külmutamine on tootmisprotsessis tehnoloogiliselt vajalik etapp;
- c) toit, mille puhul sulatamine ei avalda negatiivset mõju toidu ohutusele või kvaliteedile.

Käesolev punkt ei piira punkti 1 kohaldamist.

3. Ioniseeriva kiirgusega töödeldud toit peab olema märgistatud ühega järgmistest väljenditest:

„kiiritatud” või „töödeldud ioniseeriva kiirgusega” ning muud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. veebruari 1999. aasta direktiivis 1999/2/EÜ (ioniseeriva kiirgusega töödeldud toitu ja toidu koostisosasid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta) ⁽¹⁾ nimetatud märgised.

4. Toitude puhul, milles komponent või koostisosa, mis tarbija ootuste kohaselt on tavaliselt kasutatav või toidus loomulikult sisalduv, on asendatud erineva komponendi või koostisosaga, peab märgistusel olema lisaks koostisosade loetelule selge märges selle komponendi või koostisosa kohta, mida on osaliselt või täielikult asendamiseks kasutatud:

- a) toote nimetuse vahetus läheduses ja
- b) kasutades tähemärgi suurust, mille x-kõrgus on vähemalt 75 % toote nimetuse x-kõrgusest ja mis ei ole väiksem kui käesoleva määruse artikli 13 lõikes 2 nõutud minimaalne tähemärgi suurus.

▼C2

5. Lihatoodete, lihavalmististe ja kalandustoodete puhul, mis sisaldavad erinevat loomset päritolu lisatud valke kui selliseid, sealhulgas hüdrolüüsitud valke, sisaldub toidu nimetuses ka viide kõnealuste valkude sisaldusele ja nende päritolule.
6. Lihatoodete ja lihavalmististe puhul, mida müüakse jaotustüki, kondiga praetüki, lõigu, portsjoni või rümba kujul, tuleb toidu nimetuses märkida lisatud vee olemasolu, kui lisatud vesi moodustab rohkem kui 5 % lõpptoote kaalust. Samad eeskirjad kehtivad ka kalandustoodete ja ettevalmistatud kalandustoodete puhul, mida müüakse jaotustüki, praetüki, lõigu, portsjoni, filee või tervikliku kalandustootena.

⁽¹⁾ EÜT L 66, 13.3.1999, lk 16.

▼ C2

7. Lihatoodetel, lihavalmististel ja kalandustoodetel, mis võivad jätta mulje, et tegu on ühest liha- või kalatükist koosneva tootega, aga tegelikult koosnevad mitmest tükist, mis on omavahel ühendatud muude ainetega, sealhulgas lisaainete ja toiduensüümidega või muul viisil, peab olema järgmine märge:

▼ B

bulgaaria keeles: „формовано месо” ja „формована риба”;

▼ C2

hispaania keeles: „elaborado a partir de piezas de carne” ja „elaborado a partir de piezas de pescado”;

▼ B

tšehhi keeles: „ze spojených kousků masa” ja „ze spojených kousků rybího masa”;

taani keeles: „Sammensat af stykker af kød” ja „Sammensat af stykker af fisk”;

saksa keeles: „aus Fleischstücken zusammengefügt” ja „aus Fischstücken zusammengefügt”;

eesti keeles: „liidetud liha” ja „liidetud kala”;

kreeka keeles: „μορφοποιημένο κρέας” ja „μορφοποιημένο ψάρι”;

inglise keeles: „formed meat” ja „formed fish”;

prantsuse keeles: „viande reconstituée” ja „poisson reconstitué”;

iiri keeles: „píosai feola ceangailte” ja „píosai éisc ceangailte”;

italia keeles: „carne ricomposta” ja „pesce ricomposto”;

läti keeles: „formēta gaļa” ja „formēta zivs”;

leedu keeles: „sudarytas (-a) iš mėsos gabalų” ja „sudarytas (-a) iš žuvies gabalų”;

ungari keeles: „darabokból újraformázott hús” ja „darabokból újraformázott hal”;

malta keeles: „laħam rikostitwit” ja „ħut rikostitwit”;

hollandi keeles: „samengesteld uit stukjes vlees” ja „samengesteld uit stukjes vis”;

poola keeles: „z połączonych kawałków mięsa” ja „z połączonych kawałków ryby”;

portugali keeles: „carne reconstituída” ja „peixe reconstituído”;

rumeenia keeles: „carne formată” ja „carne de pește formată”;

▼ C2

slovaki keeles: „zo spájaných kuskov mäsa” ja „zo spájaných kuskov ryby”;

▼ B

sloveeni keeles: „sestavljeno, iz koščkov oblikovano meso” ja „sestavljene, iz koščkov oblikovane ribe”;

soome keeles: „paloista yhdistetty liha” ja „paloista yhdistetty kala”;

rootsi keeles: „sammanfogade bitar av kött” ja „sammanfogade bitar av fisk”.

▼B**B OSA — „HAKKLIHA” NIMETUST PUUDUTAVAD ERINÕUDED**

1. Päevase keskmise alusel kontrollitavad koostise kriteeriumid.

	Rasvasisaldus	Kollageeni/lihavalgu suhtarv ⁽¹⁾
— taine hakkliha	≤ 7 %	≤ 12 %
— veisehakkliha	≤ 20 %	≤ 15 %
— sealihaga sisaldav hakkliha	≤ 30 %	≤ 18 %
— muude loomaliikide hakkliha	≤ 25 %	≤ 15 %

⁽¹⁾ Kollageeni ja lihavalgu suhtarvu väljendatakse kollageeni protsendina lihavalgus. Kollageenisaldusena käsitatakse hüdroksüproliinisaldust, mis on korrutatud koefitsiendiga 8.

2. Lisaks määruse (EÜ) nr 853/2004 III lisa V jao IV peatükis sätestatud nõuetele peavad märgistusel olema järgmised sõnad:

- „rasvasisalduse protsent alla ...”,
- „kollageeni/lihavalgu suhtarv alla ...”.

3. Liikmesriigid võivad sellist hakkliha, mis ei ole käesoleva osa punktis 1 sätestatud kriteeriumidega vastavuses, lubada riigi siseturul turustada siseriikliku märgistusega, mida ei saa segamini ajada määruse (EÜ) nr 853/2004 artikli 5 lõikes 1 sätestatud märgistusega.

C OSA — VORSTITOOTE KESTA NIMETUST PUUDUTAVAD ERINÕUDED

Kui vorstitoote kest ei ole söödav, tuleb see ära märkida.

VII LISA

KOOSTISOSADE MÄRKIMINE JA NIMETAMINE

A OSA — ERISÄTTED KOOSTISOSADE KAHANEVAS KAALUJÄRJESTUSES MÄRKIMISE KOHTA

Koostisosa grupp	Kaalujärjestuses märkimist puudutav säte
1. Lisatud vesi ja lenduvad ühendid	<p>► C2 Kantakse loetelusse kaalujärjestuses, nagu nad sisalduvad valmistootes. Lisatud vee kogus toidu koostisosana arvutatakse valmistootes üldisest kogusest muude koostisosade üldkoguse mahaarvamise teel. Nimetatud kogust ei ole vaja arvesse võtta juhul, kui see ei ületa valmistootes viit massiprotsenti. Seda erandit ei kohaldata liha, lihavalmististe, töötlemata kalandus- toodete ja töötlemata kahepoolmeliste molluskite suhtes. ◀</p>
2. Koostisosad, mida kasutatakse kontsentreeritud või veetustatud kujul ning taastatakse tootmise ajal	<p>Võib kanda loetelusse kaalujärjestuses, mis vastab kaalule enne kontsentreerimist või veetustamist.</p>
3. Koostisosad, mida kasutatakse kontsentreeritud või veetustatud toidus ja mis eeldatavasti taastatakse vee lisamise teel	<p>Võib kanda loetelusse järjestuses, mis vastab kaalule taastatud tootes, tingimusel et koostisosade loetelule on lisatud märgi „koostisosad taastatud tootes” või „koostisosad valmistootes”.</p>
4. Puuviljad, marjad, köögiviljad ja seened, mida kasutatakse toidu koostisosana segudes, kus ühtegi koostisosa ei ole märgatavalt rohkem kui teist ning kus koostisosade kogused tõenäoliselt varieeruvad	<p>► C2 Võib koostisosade loetelusse kanda ühiselt nimetuse „puuviljad”, „marjad”, „köögiviljad” või „seened” alla, lisades selle järele fraasi „muutuvas suhtes” ja vahetult selle järele kasutatud puuviljade, köögivilja või seente loetelu. Sellistel juhtudel peab segu vastavalt artikli 18 lõikele 1 olema lisatud koostisosade loetelule toidus sisalduvate marjade, puuviljade, köögiviljade või seente kogumassi alusel. ◀</p>
5. Maitsetaimede või vürtside segude puhul, milles ükski maitseaine ei ole kaalult olulisel määral ülekaalus	<p>► C2 Võib koostisosade loetelusse kanda suvalises järjestuses, tingimusel et kõnealusele koostisosade loetelule on lisatud märgi „muutuvas suhtes”. ◀</p>
6. Koostisosad, mille sisaldus valmistootes on alla 2 %	<p>Võib esitada suvalises järjestuses muude koostisosade järel.</p>

▼B

Koostisosa grupp	Kaalujärjestuses märkimist puudutav säte
7. Koostisosad, mis on sarnased või omavahel asendatavad ja mida kasutatakse tõenäoliselt toidu tootmisel või valmistamisel, ilma et see muudaks toidu koostist, olemust või eeldatavat väärtust, ja kui koostisosade sisaldus valmistootes on alla 2 %	Võib tähistada koostisosade loetelus tekstiga „sisaldab ... ja/või ...”, kui valmistoode sisaldab vähemalt ühte mitte enam kui kahest koostisosast. Seda sätet ei kohaldata käesoleva lisa C osas loetletud lisaiinete või koostisosade suhtes ning II lisas loetletud allergiat või talumatust põhjustavate ainete või toodete suhtes.
8. Taimset päritolu rafineeritud õlid	► <u>C2</u> Võib koostisosade loetelusse kanda ühiselt nimetuse „taimsed õlid” alla, lisades vahetult selle järele viite konkreetsele taimsele päritolule, sellele võib järgneda fraas „muutuvas suhtes”. Kui need on kantud ühise nimetuse alla, peavad taimsed õlid vastavalt artikli 18 lõikele 1 olema lisatud koostisosade loetelule toidus sisalduvate taimsete õlide kogumassi alusel. ◀ Mõiste „täielikult hüdrokeenitud” või „osaliselt hüdrokeenitud”, nagu asjakohane, peab olema lisatud hüdrokeenitud õli puhul.
9. Taimset päritolu rafineeritud rasvad	► <u>C2</u> Võib koostisosade loetelusse kanda ühiselt nimetuse „taimsed rasvad” alla, lisades vahetult selle järele viite konkreetsele taimsele päritolule, sellele võib järgneda fraas „muutuvas suhtes”. Kui need on kantud ühise nimetuse alla, peavad taimsed rasvad vastavalt artikli 18 lõikele 1 olema lisatud koostisosade loetelule toidus sisalduvate taimsete rasvade kogumassi alusel. ◀ Mõiste „täielikult hüdrokeenitud” või „osaliselt hüdrokeenitud”, nagu asjakohane, peab olema lisatud hüdrokeenitud rasva puhul.

B OSA — TEATAVATE KOOSTISOSADE NIMETAMINE NENDE TÄPSE NIMETUSE ASEMEL TOIDUGRUPPI NIMETUSEGA

Ilma et see piiraks artikli 21 kohaldamist, võib koostisosi, mis kuuluvad ühte allpool loetletud toidugruppi ning on teise toidu komponendid, tähistada konkreetse nimetuse asemel kõnealuse grupi nimetusega.

Toidugrupi määratlus	Nimetus
1. Loomset päritolu rafineeritud õlid	„Õli” ja kas omadussõna „loomne” või viide konkreetsele loomsele päritolule. Mõiste „täielikult hüdrokeenitud” või „osaliselt hüdrokeenitud”, nagu asjakohane, peab olema lisatud hüdrokeenitud õli puhul.

▼B

Toidugrupi määratlus	Nimetus
2. Loomset päritolu rafineeritud rasvad	„Rasv” ja omadussõna „loomne” või viide konkreetsele loomsele päritolule. Mõiste „täielikult hüdrokeenitud” või „osaliselt hüdrokeenitud”, nagu asjakohane, peab olema lisatud hüdrokeenitud rasva puhul.
3. Kahest või enamast teraviljaliigist saadud jahusegud	„Jahu”, millele järgneb selle saamiseks kasutatud teraviljade loetelu kahanevas kaalujärjestuses.
4. Tärglised ja füüsikaliste vahenditega või ensüümidega modifitseeritud tärglised	„Tärglis”
5. Kõik kalaliigid, juhul kui kala on teise toidu koostisosa ja tingimusel, et seesuguse toidu nimetus ja esitus ei viita konkreetsele kalaliigile	„Kala”
6. Kõik juustusordid, juhul kui juust või juustusegu on teise toidu koostisosa ja tingimusel, et seesuguse toidu nimetus ja esitus ei viita konkreetsele juustusordile	„Juust”
7. Kõik vürtsid, mis ei ületa 2 % toidu kaalust	„Vürts(id)” või „vürtsisegu”
8. Kõik maitsetaimed või maitsetaimede osad, mis ei ületa 2 % toidu kaalust	„Maitsetaim(ed)” või „maitsetaimede segu”
9. Igat sorti kummivaigu-preparaadid, mida kasutatakse närimiskummi alusmaterjalina	„Närimiskummialus”
10. Igat sorti küpsetatud ja peenestatud teraviljatooted	„Kuivikupuru”
11. Kõik sahharoosiliigid	„Suhkur”
12. Veevaba glükoos või glükoosmonohüdraat	„Glükoos”
13. Glükoosisiirup ja veevaba glükoosisiirup	„Glükoosisiirup”
14. Kõik piimavalgud (kaseiinid, kaseinaadid ja vadakuvalgud) ning nende segud	„Piimavalgud”
15. Pressitud, ekspeller- või rafineeritud kakaovõi	„Kakaovõi”
16. Määruse (EÜ) nr 1234/2007 ⁽¹⁾ XI b lisaga hõlmatud igat liiki vein	„Vein”

▼B

Toidugrupi määratlus			Nimetus
<p>17. Imetajate ja linnuliikide toidukõlblikuks tunnistatud skeletilihased⁽²⁾ koos looduslikult nende juurde kuuluva või nende küljes oleva koega, kus rasva ja sidekoe kogusisaldus ei ületa allpool osutatud väärtusi ja kus liha on teise toidu koostisosa.</p> <p>Terminiga „... liha” tähistatud koostisosade rasva ja sidekoe maksimumsisaldus</p>			<p>„... liha” ja asjaomase loomaliigi nimetus või nimetused⁽³⁾.</p>
Liik	Rasva-sisaldus	Kollageeni/lihavalgu suhtarv ⁽¹⁾	
— Imetajad (välja arvatud küülikud ja sead) ning liikide segud, kus on ülekaalus imetajad	25 %	25 %	
— Sead	30 %	25 %	
— Linnud ja küülikud	15 %	10 %	
<p>(1) Kollageeni ja lihavalgu suhtarvu väljendatakse kollageeni protsendina lihavalgus. Kollageenisaldusena käsitatakse hüdroksüproliinisaldust, mis on korrutatud koefitsiendiga 8.</p> <p>Kui neid piirnorme ületatakse, kuid samas täidetakse muid määratluse „liha” kriteeriume, tuleb „... liha” sisaldust vastavalt vähendada ning koostisosade loetelus peab lisaks mõistele „... liha” märkima rasva ja/või sidekoe olemasolu.</p> <p>Käesolev määratlus ei kehti „lihamassi” määratluse alla kuuluvate toodete kohta.</p>			
18. Igat sorti tooted, mis vastavad „lihamassi” määratlusele.			„lihamass” ja asjaomaste loomaliikide nimetus(ed) ⁽³⁾
<p>(1) Nõukogu 22. oktoobri 2007. aasta määrus (EÜ) nr 1234/2007, millega kehtestatakse põllumajandusturgude ühine korraldus ning mis käsitleb teatavate põllumajandustoodete erisätteid (ühise turukorralduse ühtne määrus) (ELT L 299, 16.11.2007, lk 1).</p> <p>(2) Diafragma ja mälumislihased kuuluvad skeletilihaste hulka, süda, keel, pea piirkonnas paiknevad lihased (välja arvatud mälumislihased), randme-, põialiiigeselihased ja saba aga mitte.</p> <p>(3) Ingliskeelse märgistuse puhul võib selle märgistuse asendada koostisosa üldnimetusega asjaomase loomaliigi puhul.</p>			

▼B

C OSA — TEATAVATE KOOSTISOSADE NIMETAMINE RÜHMANIMETUSEGA, MILLELE JÄRGNEB NENDE AINETE TÄPNE NIMETUS VÕI E-NUMBER

Ilma et see piiraks artikli 21 kohaldamist, peavad lisaained ja toiduenüstümid, välja arvatud artikli 20 punktis b osutatud ained, mis kuuluvad ühte käesolevas osas loetletud rühmadest, olema tähistatud selle rühma nimetusega, millele järgneb nende ainete täpne nimetus või vajaduse korral E-number. Kui mõni koostisosa kuulub mitmesse rühma, siis märgitakse aine põhifunktsioonile vastava rühma nimetus.

Hape	Vahustusaine
Happesuse regulaator	Želeeriv aine
Paakumisvastane aine	Glaseeraine
Vahutamistvastane aine	Niiskusesäilitaja
Antioksidant	Modifitseeritud tärklis ⁽²⁾
Mahuaine	Säilitusaine
Toiduvärv	Propellent
Emulgaator	Kergitusaine
Emulgeeriv sool ⁽¹⁾	Sekvestrant
Tardaine	Stabilisaator
Lõhna- ja maitsetugevdaja	Magusaine
Jahu parendaja	Paksendaja

⁽¹⁾ Ainult sulatatud juustude ja sulatatud juustudel põhinevate toodete puhul.

⁽²⁾ Täpset nimetust või E-numbrit ei ole vaja esitada.

D OSA — LÕHNA- JA MAITSEAINETE NIMETAMINE KOOSTISOSADE LOETELUS

1. Lõhna- ja maitseained tähistatakse kas mõistetega:

- „lõhna- ja maitseained” või lõhna- või maitseaine veelgi täpsema nimetuse või kirjeldusega, kui lõhna- ja maitsekomponent sisaldab määruse (EÜ) nr 1334/2008 artikli 3 lõike 2 punktides b, c, d, e, f, g ja h määratletud lõhna- ja maitseaineid;
- „suitsutuspreparaat” või „suitsutuspreparaadid” või „toidust/toitudest või toidurühmast või lähtematerjali(de)st toodetud suitsutuspreparaat” või „toidust/toitudest või toidurühmast või lähtematerjali(de)st toodetud suitsupreparaadid” (nt pöökpuust toodetud suitsupreparaat), kui lõhna- ja maitsekomponent sisaldab määruse (EÜ) nr 1334/2008 artikli 3 lõike 2 punktis f määratletud lõhna- ja maitseaineid ning annab toidule suitsuse maitse.

2. Mõiste „looduslik” kasutamisel lõhna- ja maitseainete kirjeldamiseks lähtutakse määruse (EÜ) nr 1334/2008 artiklist 16.

3. Toidu tootmisel või valmistamisel lõhna- ja maitseainena kasutatud kiniin ja/või kofeiin nimetatakse koostisosade loetelus kohe pärast nimetust „lõhna- ja maitseaine(d)”.

E OSA — LIITKOOSTISOSADE NIMETAMINE

1. Liitkoostisosa võib koostisosade loetelusse kanda oma nimetuse all, kui võrd see on seadusega ette nähtud või tavapärane, üldise kaalu alusel ja sellele järgneb vahetult selle koostisosade loetelu.

2. Ilma et see piiraks artikli 21 kohaldamist, ei ole liitkoostisosa koostisosade loetelu kohustuslik järgmistel juhtudel:

▼B

- a) kui liitkoostisosa koostis on määratletud liidu kehtivate sätetega ning juhul, kui selle liitkoostisosa sisaldus valmistootes on alla 2 %; seda sätet ei kohaldata siiski lisaainete suhtes, kui artikli 20 punktidele a kuni d ei ole sätestatud teisiti;
- b) liitkoostisosade puhul, mis koosnevad vürtside ja/või maitsetaimede segudest, mille sisaldus valmistootes on alla 2 %, välja arvatud lisaained, kui artikli 20 punktides a kuni d ei ole sätestatud teisiti, või
- c) kui liitkoostisosa on toit, mille puhul liidu sätetes ei nõuta koostisosade loetelu.

VIII LISA

KOOSTISOSADE KOGUSE MÄRKIMINE

1. Kogust ei ole vaja märkida:
 - a) koostisosa või koostisosade grupi puhul:
 - i) mille vedelikuta netokaal esitatakse IX lisa punkti 5 kohaselt;
 - ii) mille kogused peavad liidu sätete kohaselt esinema juba märgistusel;
 - iii) mida kasutatakse väikestes kogustes maitsestamise eesmärgil või
 - iv) mis esineb toidu nimetuses, kuid mis ei mõjuta tarbija valikut riigis, kus seda turustatakse, sest koguseline varieerumine ei ole oluline toidu iseloomustamisel ega eristamisel teistest samalaadsetest toitudest;
 - b) kui liidu erisätetes nähakse ette koostisosa või koostisosade grupi täpne kogus, ilma et see tuleks esitada märgistusel, või
 - c) VII lisa A osa punktides 4 ja 5 nimetatud juhtudel.
2. Artikli 22 lõike 1 punkte a ja b ei kohaldata:
 - a) ühegi koostisosa või koostisosade grupi suhtes, mis on tähistatud märkega „magusaine(te)ga” või „suhkru(te) ja magusaine(te)ga”, juhul kui see märg on lisatud III lisa kohaselt toidu nimetusele või
 - b) ühegi lisatud vitamiini või mineraaltoitainete suhtes, juhul kui see aine tuleb esitada toitumisalases teabes.
3. Koostisosa või koostisosade grupi kogus:
 - a) tuleb esitada protsendina, mis vastab koostisosa või koostisosade kasutamise ajal selle/nende kogusele, ning
 - b) peab olema ära toodud kas toote nimetuse sees või vahetult pärast toote nimetust või kõnealuse koostisosa või koostisosade grupiga seostuvalt koostisosade loetelus.
4. Erandina punktist 3:
 - a) kuumtöötlemisel või muu töötlemise tulemusena niiskust kaotanud toidu puhul esitatakse kogus protsendina, mis vastab kasutatud koostisosa või koostisosade kogusele valmistoote suhtes; juhul kui koostisosa kogus või kõikide märgistusel esitatud koostisosade üldkogus ületab 100 %, esitatakse kogus 100 g valmistoote valmistamiseks kasutatud koostisosa(de) kaaluna;
 - b) lenduvate koostisosade koguse märkimisel lähtutakse nende osakaalust valmistootes;
 - c) kontsentreeritud või veetustatud ning tootmise ajal taastatavate koostisosade koguse märkimisel võib lähtuda nende osakaalust enne kontsentreerimist või veetustamist;
 - d) kontsentreeritud või veetustatud toitude puhul, mida taastatakse vee lisamise teel, võib koostisosade koguse märkimisel lähtuda nende osakaalust taastatud tootes.

IX LISA

NETOKOGUST PUUDUTAV TEAVE

1. Netokoguse märkimine ei ole kohustuslik toidu puhul:
 - a) mille maht või kaal võib oluliselt väheneda ning mida müüakse tükikaupa või kaalutakse ostja juuresolekul;
 - b) mille netokogus on alla 5 g või 5 ml; seda sätet ei kohaldata siiski vürtside ja maitsetaimede suhtes, või
 - c) mida müüakse tavaliselt tükikaupa, tingimusel et tükide hulk on väljastpoolt selgelt nähtav ja kergesti loendatav, või kui see nii ei ole, tuleb tükide arv esitada märgistusel.
2. Kui liidu sätetes on nõutud teatavate koguse tüüpide (nagu nimikogus, minimaalne kogus, keskmine kogus) märkimist või kui liikmesriikide sätetes neid pole, käsitletakse seda kogust käesoleva määruse kohaldamisel netokogusena.
3. Kui müügipakendis toode koosneb kahest või enamast eelnevalt pakendatud ühikust, mis sisaldavad samas koguses sama toodet, märgitakse netokogus nii, et tuuakse ära igas üksikus pakendis sisalduv netokogus ja seesuguste pakendite koguarv. Nende andmete märkimine ei ole siiski kohustuslik, kui ühikute arv on väljastpoolt selgelt nähtav ja kergesti loendatav ning kui ühikul on väljastpoolt selgesti nähtav vähemalt netokogust puudutav teade.
4. Kui müügipakendis toode koosneb kahest või enamast pakendist, mida ei käsitleta müügiühikutena, siis esitatakse netokogus nii, et märgitakse toidu kogu netokogus ja üksikute pakendite koguarv.
5. ►**C2** Kui tahket toitu müüakse vedelas keskkonnas, siis esitatakse märgistusel ka tahke toidu netokaal. Kui toit on glaseeritud, siis peab toidu netokaal olema märgitud ilma glaseeraineta. ◀

Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „vedel keskkond” järgmisi tooteid, mis tõenäoliselt esinevad segudena ning ka külmutatud või sügavkülmutatud kujul, milles vedelik esineb üksnes kõnealuse valmistise oluliste osade lisandina ega ole seetõttu ostu seisukohalt määrava tähtsusega tegur: vesi, soolade vesilahused, soolvesi, toiduhapete vesilahused, äädikas, suhkrute vesilahused, muude magustavate ainete vesilahused, marja-, puuvilja- või köögiviljamahlad marjade, puu- või köögiviljade puhul.

X LISA

**MINIMAALSE SÄILIMISAJA TÄHTPÄEV, TARVITAMISE TÄHTPÄEV
NING KÜLMUTAMISE TÄHTPÄEV**

1. Minimaalse säilimisaja tähtpäev märgitakse järgnevalt:

a) Tähtpäeva ees on sõnad:

- „Parim enne ...”, kui tähtpäev sisaldab päeva,
- muudel juhtudel „Parim enne ... lõppu”.

b) Punktis a nimetatud sõnadega kaasneb:

- tähtpäev või
- viide tähtpäeva asukohale märgistusel.

Vajaduse korral järgneb kõnealustele andmetele säilitamistingimuste kirjeldus, mida tuleb järgida, et toode nimetatud aja jooksul säiliks.

c) Tähtpäev koosneb päevast, kuust ja võimalusel aastast kodeerimata kujul samas järjekorras.

Toidu puhul,

- mis ei säili üle kolme kuu, piisab päeva ja kuu märkimisest;
- mille säilimisaeg on üle kolme kuu, kuid mitte üle 18 kuu, piisab kuu ja aasta märkimisest;
- mille säilimisaeg on üle 18 kuu, piisab aasta märkimisest.

d) Kui liidu sätetega, millega kehtestatakse tähtpäeva märkimise muud viisid, ei ole sätestatud teisiti, ei ole minimaalset säilimisaega vaja märkida järgmistel toitude puhul:

- koorimata, tükeldamata või muul samalaadsel viisil töötlemata marjad, puu- ja köögivilid, sealhulgas kartulid; see erand ei kehti idanevate seemnete ja kaunviljaidudega samalaadsete toodete suhtes;
- veinid, liköörveinid, vahuveinid, aromatiseeritud veinid ja sarnased tooted, mis on saadud muudest puuviljadest kui viinamarjad, ning CN rubriiki 2206 00 kuuluvad joogid, mis on saadud viinamarjadest või viinamarjavirdest;
- joogid, mille etanoolisisaldus on vähemalt 10 mahuprotsenti;
- liht- ja valikpagaritooted, mille koostise järgi võib eeldada, et neid tarbitakse 24 tunni jooksul pärast valmistamist;
- äädikas;
- keedusool;
- tahke suhkur;

▼B

— kondiitritooted, mis koosnevad peaaegu ainult maitsestatud ja/või värvitud suhkrutest;

▼C1

— närimiskummid ja samalaadsed tooted.

▼B

2. Tarvitamise tähtpäev märgitakse järgnevalt:

a) sellele eelnevad sõnad „kõlblik kuni ...”;

b) punktis a nimetatud sõnadega kaasneb:

— tähtpäev või

— viide tähtpäeva asukohale märgistusel.

Neile andmetele järgneb säilitamistingimuste kirjeldus, mida tuleb järgida;

c) tähtpäev koosneb päevast, kuust ja võimalusel aastast kodeerimata kujul samas järjekorras;

d) tarvitamise tähtpäev märgitakse igale pakendatud üksikportsjonile.

3. III lisa punktis 6 osutatud külmutamise või esmakordse külmutamise tähtpäev märgitakse järgnevalt:

a) sellele eelnevad sõnad „külmutatud ...”;

b) punktis a nimetatud sõnadega kaasneb:

— tähtpäev või

— viide tähtpäeva asukohale märgistusel;

c) tähtpäev koosneb päevast, kuust ja aastast kodeerimata kujul samas järjekorras.

▼B*XI LISA***LIHA LIIGID, MILLE PUHUL ON PÄRITOLURIIGI VÕI LÄHTEKOHA MÄRKIMINE KOHUSTUSLIK**

CN-koodid (kombineeritud nomenklatuur 2010)	Kirjeldus
0203	Värske, jahutatud või külmutatud sealih
0204	Värske, jahutatud või külmutatud lamba- või kitseliha
Ex 0207	Rubriigi 0105 kodulindude värske, jahutatud või külmutatud liha

XII LISA

ETANOLISISALDUS

Üle 1,2 % mahuprotsendiga jookide etanoolisisaldus esitatakse ainult kuni ühe kümnendkoha täpsusega. Sellele järgneb sümbol „% vol”(mahuprotsent) ning sellele võib eelneeda sõna „alkohol” või lühend „alk” või „alc”.

Etanoolisisaldus määratakse kindlaks temperatuuril 20 °C.

Etanoolisisalduse näitamisel mahuprotsentides on lubatud järgmised positiivsed ja negatiivsed hälbed, mida väljendatakse allolevas tabelis loetletud absoluutväärtusena. Neid kohaldatakse, ilma et see piiraks etanoolisisalduse kindlaksmääramiseks kasutatud analüüsimeetodist tulenevaid lubatud hälbeid.

Joogi kirjeldus	Positiivne ja negatiivne hälve
1. CN rubriiki 2203 00 kuuluv õlu, mille etanoolisisaldus ei ületa 5,5 mahuprotsenti; CN rubriiki 2206 00 kuuluvad karboniseerimata joogid, mis on saadud viinamarjadest;	0,5 % vol.
2. Õlu, mille etanoolisisaldus ületab 5,5 mahuprotsenti; CN rubriiki 2206 00 kuuluvad karboniseeritud joogid, mis on saadud viinamarjadest, siidrid, pirnisiidrid, marja-, puuviljaveinid jm, mis on saadud muudest marjadest, puuviljadest kui viinamarjad ja mis võivad olla poolvahuveinid või vahuveinid; mõdu;	1 % vol.
3. Leotatud marju, puuvilju või taimeosi sisaldavad joogid;	1,5 % vol.
4. Kõik muud joogid, mille etanoolisisaldus on üle 1,2 mahuprotsendi.	0,3 % vol.

XIII LISA

VÖRDLUSKOGUSED

A OSA – VITAMIINIDE JA MINERAALTOITAINETE PÄEVASED VÖRDLUSKOGUSED (TÄISKASVANUTEL)

1. Vitamiinid ja mineraaltoitained, mida võib märkida, ja nende võrdluskogused (NRV)

Vitamiin A (µg)	800	Kloriid (mg)	800
Vitamiin D (µg)	5	Kaltsium (mg)	800
Vitamiin E (mg)	12	Fosfor (mg)	700
Vitamiin K (µg)	75	Magneesium (mg)	375
Vitamiin C (mg)	80	Raud (mg)	14
Tiamiin (mg)	1,1	Tsink (mg)	10
Riboflaviin (mg)	1,4	Vask (mg)	1
Niatsiin (mg)	16	Mangaan (mg)	2
Vitamiin B6 (mg)	1,4	Fluoriid (mg)	3,5
Foolhape (µg)	200	Seleen (µg)	55
Vitamiin B12 (µg)	2,5	Kroom (µg)	40
Biotiin (µg)	50	Molübdeen (µg)	50
Pantoteenhape (mg)	6	Jood (µg)	150
Kaalium (mg)	2 000		

2. Vitamiinide ja mineraaltoitainete märkimisväärne kogus

Reeglina tuleks märkimisväärse koguse määramisel arvesse võtta järgmisi väärtusi:

- 15 % punktis 1 osutatud võrdluskogusest 100 grammi või 100 ml kohta muude toodete kui jookide puhul;
- 7,5 % punktis 1 osutatud võrdluskogusest 100 ml kohta jookide puhul või
- 15 % punktis 1 osutatud võrdluskogusest portsjoni kohta, kui pakend sisaldab ainult ühe portsjoni.

B OSA – ENERGIA JA VALITUD TOITAINETE (VÄLJA ARVATUD VITAMIINID JA MINERAALTOITAINED) VÖRDLUSKOGUSED (TÄISKASVANUTEL)

Energia või toitaine	Võrdluskogus
Energia	8 400 KJ / 2 000 kcal
Rasvad	70 g
Küllastunud rasvhapped	20 g
Süsivesikud	260 g
Suhkrud	90 g
Valgud	50 g
Sool	6 g

XIV LISA

ÜMBERARVESTUSKOEFIITSIENDID

ÜMBERARVESTUSKOEFIITSIENDID ENERGIASISALDUSE ARVUTAMISEKS

Märgitav energiasisaldus arvutatakse järgmiste ümberarvestuskoeffitsientide alusel:

— süsivesikud (välja arvatud polüoolid)	17 kJ/g — 4 kcal/g
— polüoolid	10 kJ/g — 2,4 kcal/g
— valgud	17 kJ/g — 4 kcal/g
— rasvad	37 kJ/g — 9 kcal/g
— salatrimid	25 kJ/g — 6 kcal/g
— alkohol (etanool)	29 kJ/g — 7 kcal/g
— orgaanilised happed	13 kJ/g — 3 kcal/g
— kiudained	8 kJ/g — 2 kcal/g
— erütritool	0 kJ/g — 0 kcal/g

XV LISA

TOITUMISALASE TEABE VÄLJENDAMINE JA ESITAMINE

Toitumisalases teabes kasutatavad mõõtühikud energiasalduse kohta (kilodžaulid (kJ) ja kilokalorid (kcal)) ning kaalu kohta (grammid (g), milligrammid (mg) või mikrogrammid (μg)) ning teabe esitamise järjekord, kus asjakohane, on järgmine:

energiasaldus	kJ/kcal
rasvad	g
millest	
— küllastunud rasvhapped	g
— monoküllastumata rasvhapped	g
— polüküllastumata rasvhapped	g
süsivesikud	g
millest	
— suhkrud	g
— polüoolid	g
— tärklis	g
kiudained	g
valgud	g
sool	g
vitamiinid ja mineraaltoitained	XIII lisa A osa punktis 1 kindlaksmääratud ühikud